

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE BİLSEM KURUMLARINDA MÜZİK ALANI
ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SİBEL ÇİLOĞLU

BALIKESİR, 2024

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE BİLSEM KURUMLARINDA MÜZİK ALANI
ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SİBEL ÇİLOĞLU

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. DENİZ BESTE ÇEVİK KILIÇ

BALIKESİR, 2024

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Bölümü Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda 202012567003 numaralı hazırladığı "Türkiye'de BİLSEM Kurumlarında Müzik Alanı Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 22/01/2024 tarihinde yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Danışman (Başkan) Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ

Üye Prof. Dr. Demet GİRĞİN

Üye Prof. Dr. Sadullah Serkan ŞEKER

Enstitü Onayı

ETİK BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

02/01/2024

Sibel Çiloğlu

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca her koşulda bana destek olan öğrencisi olmaktan gurur duyduğum değerli danışmanım Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ'a çok teşekkür ederim. Tez hazırlama sürecinde yardımlarını esirgemeyen Sayın kurum müdürüm Cuma Ali KILIÇ'a teşekkür ederim. Bu süreçte benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen annem Münevver ÇİLOĞLU'na, babam Murat ÇİLOĞLU'na ve bu süreçte her daim yanımda olan Şükrü Meriç ERTEM'e teşekkür ederim.

BALIKESİR, 2024

SİBEL ÇİLOĞLU

ÖZET

TÜRKİYE’DE BİLSEM KURUMLARINDA MÜZİK ALANI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

ÇİLOĞLU, Sibel

Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ

2024, 77 sayfa

Bu çalışma, Türkiye’de BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizine dayalı sistematik derleme yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu, BİLSEM müzik alanına yönelik olarak 2007-2023 yılları arasında hazırlanmış olan tez, kitap bölümü ve makale oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında toplam 36 çalışma incelenmiştir. Araştırmanın verileri betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı, tezlerde kullanılan yöntemlerin ağırlıklı olarak nitel araştırma yöntemi olduğu, örneklem gruplarını genellikle öğrenci ve öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hazırlanan makale ve kitap bölümü çalışmalarının sayılarının son yıllarda artış gösterdiği, genellikle çalışmaların nitel yöntemle hazırlandığı, örneklem gruplarını çoğunlukla öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma ile BİLSEM müzik alanına yönelik hazırlanan çalışmaların literatüre katkı sunarak gelecek çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: BİLSEM, Üstün Yetenek, Müzik Alanı, Müzik Alanı Üzerine Yapılan Çalışmalar

ABSTRACT

REVIEW OF STUDIES CONDUCTED ON MUSIC IN BILSEM INSTITUTIONS IN TURKIYE

ÇİLOĞLU, Sibel

Master Thesis, Department of Music Education

Advisor: Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİİK KILIÇ

2024, 77 pages

This study aims to review the research on the field of music in Science and Arts Center (BILSEM) institutions in Turkey. The research was prepared using a systematic review method based on document analysis, one of the qualitative research methods. The sample group of the study consists of dissertations, book chapters, and articles published between 2007 and 2023 for the music field in BILSEM institutions. A total of 36 studies were analyzed within the scope of the research. The data of the study were analyzed through the descriptive analysis method. It was concluded in the study that the majority of the dissertations were prepared as master's theses, the methods used in the dissertations were mainly qualitative research methods, and the sample groups were mostly students and teachers. It was seen that the number of articles and book chapters had increased in recent years, the studies were generally conducted with qualitative methods, and the sample groups were mostly students. Within this context, it is assumed that the research prepared for the BILSEM music field will make contributions to the literature through this study, shedding light on future studies.

Keywords: BILSEM, Giftedness, Music Field, Studies Conducted in the Music Field.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
ÇİZELGELER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Tanımlar	5
2. İLGİLİ ALANYAZIN.....	6
2.1. Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1. Üstün Yetenek ve Zekâ.....	6
2.1.2. Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri	8
2.1.3. Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	11
2.1.4. Türkiye’de Üstün Yetenekli Bireylere Yönelik Eğitim Veren Kurumlar	12
2.1.5. BİLSEM’lerin Tarihsel Gelişimi	13
2.1.6. BİLSEM’lerin Amaç Yöntem ve İlkeleri	14
2.1.7. Üstün Yetenekli Öğrencilerin Müzik Eğitimi.....	17
2.1.8. BİLSEM’lerde Müzik Eğitimi	23
2.2. İlgili Araştırmalar	24
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	24
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	31
3. YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36

3.2. Evren ve Örneklem	37
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri.....	38
3.4. Verilerin Toplanma Süreci.....	38
3.5. Verilerin Analizi	39
4. BULGULAR ve YORUMLAR.....	41
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	41
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	42
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	43
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	44
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	44
4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular	45
4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	45
4.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	46
4.9. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	47
4.10. Araştırmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular	47
4.11. Araştırmanın On Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	48
4.12. Araştırmanın On İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	49
4.13. Araştırmanın On Üçüncü Problemine İlişkin Bulgular	49
4.14. Araştırmanın On Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	50
4.15. Araştırmanın On Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	51
4.16. Araştırmanın On Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	52
4.17. Araştırmanın On Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	52
4.18. Araştırmanın On Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	53
4.19. Araştırmanın On Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular	53
4.20. Araştırmanın Yirminci Alt Problemine İlişkin Bulgular	54
4.21. Araştırmanın Yirmi Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	55
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	56
5.1. Sonuçlar	56
5.2. Öneriler.....	63
KAYNAKÇA	64
EKLER.....	73
EK-1. Tez İnceleme Formu	73

EK-2. İncelenen Yüksek Lisans Tezleri.....	74
EK-3. İncelenen Doktora Lisans Tezleri.....	75
EK-4. İncelenen Uluslararası Kitap Bölümleri	76
EK-5. İncelenen Makaleler.....	77

ÇİZELGELER LİSTESİ

<u>Cizelge 1.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılım.....	41
<u>Cizelge 2.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Yöntemlerine, Modellerine ve Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı.....	42
<u>Cizelge 3.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı...	43
<u>Cizelge 4.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımı...	44
<u>Cizelge 5.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Sonuç, Tartışma ve Öneriler Bölümüne Göre Dağılımı	44
<u>Cizelge 6.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı	45
<u>Cizelge 7.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Enstitüye Göre Dağılımı	46
<u>Cizelge 8.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı	46
<u>Cizelge 9.</u> İncelenen Lisansüstü Tezlerin, Danışmanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı	47
<u>Cizelge 10.</u> İncelenen Kitap Bölümlerinin Hazırlandığı Yıllara Göre Dağılımı.....	47
<u>Cizelge 11.</u> İncelenen Kitap Bölümlerinin Yöntemlerine, Modellerine ve Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı	48
<u>Cizelge 12.</u> İncelenen Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı	49
<u>Cizelge 13.</u> İncelenen Makalelerin Yöntemlerine ve Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı.....	50
<u>Cizelge 14.</u> İncelenen Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı	51
<u>Cizelge 15.</u> İncelenen Makale Veri Analiz Yöntemine Göre Dağılımı	51
<u>Cizelge 16.</u> İncelenen Makalelerin Yayınlandıkları Dergilere Göre Dağılımı.....	52
<u>Cizelge 17.</u> İncelenen Çalışmaların Yıllarına Göre Dağılımı	53
<u>Cizelge 18.</u> İncelenen Çalışmaların Türlerine Göre Dağılımı	53
<u>Cizelge 19.</u> İncelenen Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı.....	54
<u>Cizelge 20.</u> İncelenen Çalışmaların Araştırma Modellerine Göre Dağılımı	54
<u>Cizelge 21.</u> İncelenen Çalışmaların Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı	55

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt.	: Aktaran
BEP	: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi
BÖSAK	: BİLSEM Öğretmen Seçme ve Atama Kılavuzu
BSMY	: Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi
BYF	: Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı
ÇPÇE	: Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri
DEP	: Destek Eğitim Programı
EBAD	: Eğitim Bilimleri Anabilim
EBE	: Eğitim Bilimleri Enstitüsü
EÇABD	: Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı
GSE	: Güzel Sanatlar Enstitüsü
GSEABD	: Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
LEE	: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
MAD	: Müzik Anabilim Dalı
MAKÜ	: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
MAS	: Müzik Anasanat Dalı
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MEB, ÖYB	: MEB, Özel Yetenek ve BİLSEMLER
MEB, ÖYÇV	: MEB, Özel Yetenekli Çocuğum Var
M.Ö.	: Milattan Önce
ÖEHY	: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
ÖEK	: Özel Eğitim Kurumları
ÖERDHGM	: Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü
ÖYG	: Özel Yetenekleri Geliştirme Programı
PÜY	: Proje Üretimi ve Yönetimi Programı
SBE	: Sosyal Bilimleri Enstitüsü
SBL	: Sosyal Bilimler Lisesi
UOP	: Uyum Oryantasyon Programı
vb.	: ve Benzeri
YÖK	: Yükseköğretim Kurumu

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu kısmında araştırmanın problemi, problem cümlesi, alt problemler, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Her birey farklı gelişimsel özelliklerle doğar. Çünkü bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ya da sosyal gelişim özellikleri birbirinden farklıdır. Bu da bireylerin birbirlerinden farklı ihtiyaçlarının oluşmasına sebep olmaktadır. Normal gelişim gösteren bireyler okul öncesinden itibaren aynı kurumlarda eğitim hayatlarına başlamaktadır. Normalden farklı gelişim gösteren bireyler ise, örgün eğitim kurumlarında aldıkları eğitimin yanında destekleme eğitimi almaktadır.

Ülkemizde, bu bireylerin gereksinimlerini tespit etmek adına hazırlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (ÖEHY) kapsamında bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal ihtiyaçları tespit edilerek bunlara yönelik eğitim-öğretim hizmetlerinden yararlanmaları sağlanmaktadır (http-1). Dolayısı ile örgün eğitim vermekte olan kurumlar okul çağındaki bireyleri manevi, sosyal, kültürel ve zihinsel açıdan geliştirmek amacıyla öğrenim vermektedir. Ülkemizde yaşayan her birey bu öğrenim hakkından yararlanabilmektedir. Bunun yanında, farklı gelişim özellikleri gösteren öğrencilere yönelik olarak destekleyici eğitim kurumları da yer almaktadır.

Yaşlılarından farklı gelişim özellikleri gösteren bireylerin eğitimini "Özel Eğitim Kurumları" desteklemektedir. Özel eğitim ihtiyacına sahip öğrencilerin bir kısmı, farklı gelişim özelliklerine sahip olmalarından ötürü destekleyici eğitime ihtiyaç duymaktadırlar. Bu öğrencilere yönelik destekleyici eğitim veren kurumlardan birisi, Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM)'dir. BİLSEM'lerde eğitim alan öğrenciler akranlarına göre zihinsel, işitsel ya da görsel zekâ bakımından daha

fazla gelişmiş olan öğrencilerdir. Bu sebeple, BİLSEM, üstün yetenekli bireylere yönelik olarak örgün eğitimde alınan eğitimden daha farklı bir eğitim modelini benimsemektedir. BİLSEM’lerde görev yapan öğretmenler, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)’nin yayınlamış olduğu BİLSEM Öğretmen Seçme ve Atama Kılavuzu’ndaki (BÖSAK) şartları sağlayıp sınavı geçtikleri takdirde görevlerine başlayabilmektedir. Atama yapılamadığı takdirde ise, öğretmen kadrosu boş olan BİLSEM’lerde MEB’e bağlı başka okullarda görev yapan öğretmenler görevlendirme olarak çalışabilmektedir. BİLSEM’lerde görev yapan öğretmenlerin branşlarını şu şekilde sıralayabiliriz: Bilişim teknolojileri, biyoloji, teknoloji tasarım, coğrafya, elektrik/elektronik, felsefe, fen bilimleri, fizik, İngilizce, kimya, kimya teknolojileri, ilköğretim matematik, ortaöğretim matematik, rehberlik, sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler, tarih, Türk dili ve edebiyatı, Türkçe, müzik ve görsel sanatlardır (MEB, BÖSAK, 2022, s. 12). Görsel sanatlar ve müzik öğretmenleri hariç görev yapan öğretmenler genel yetenek derslerine girerken; görsel sanatlar ve müzik öğretmenleri özel yetenek kapsamında eğitim vermektedir. BİLSEM’lerin, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi (BSMY) Özel Yetenekleri Geliştirme (ÖYG) programının içeriğinden bahsedilen maddede, öğrencilerin özellikleri akranlarına göre daha çabuk öğrenebilen; sanatsal yeteneği ve yaratıcı düşünme becerileri gelişmiş aynı zamanda önderlik özelliği ön planda olan, akademik alanda yeteneğe sahip, soyut düşünceleri algılayan, ilgili olduğu alanlarda üstün performans gösterebilen bireyler olarak ifade edilmektedir (MEB, BSMY, 2021, s. 2). Bu tanımlar doğrultusunda; müzik öğretmenlerinin hedefleri, akademik olarak kendisini geliştirmenin yanında yeteneklerini ifade edebilen, aldığı sanat eğitimini performansa dökülebilen, yaratıcı, sanatçı ve lider özelliklere sahip bireyler yetiştirmektir. Bunun da müzik alanında üstün yetenekli bireylerin ilerleyen dönemlerde ülkemize ve dünyaya faydalı çalışmalar yapmalarına olanak sağlayabileceğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak, ülkemizde özel yetenekli bireylere eğitim vermekte olan ve özel yetenekli bireylerin gelişimlerine büyük katkıda bulunan BİLSEM’lerin sayısı giderek artmaktadır. Bundan ötürü, Türkiye’de BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesine karar verilmiştir. Bu bağlamda, Türkiye’de BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi (lisansüstü tez, uluslararası kitap bölümü ve makale) araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi; Türkiye’de BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmalar nelerdir?

Alt Problemler

1. İncelenen lisansüstü tezler hangi yıllar aralığında hazırlanmıştır?
2. İncelenen lisansüstü tezlerin yöntem, model ve örneklem gruplarına göre dağılımı nasıldır?
3. İncelenen lisansüstü tezlerde hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
4. İncelenen lisansüstü tezlerde hangi veri analiz teknikleri kullanılmıştır?
5. İncelenen lisansüstü tezlerde sonuç, tartışma ve öneriler kısmı bulunmakta mıdır?
6. İncelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
7. İncelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitülere göre dağılımı nasıldır?
8. İncelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı anabilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
9. İncelenen lisansüstü tezlerin danışmanların unvanlarına göre dağılımı nasıldır?
10. İncelenen uluslararası kitap bölümleri hangi yıllar aralığında hazırlanmıştır?
11. İncelenen uluslararası kitap bölümlerinde kullanılan yöntem, model ve örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?
12. İncelenen makaleler hangi yıllar aralığında hazırlanmıştır?
13. İncelenen makalelerde kullanılan yöntem, model ve örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?
14. İncelenen makalelerin veri toplama araçları nelerdir?
15. İncelenen makalelerin veri analiz yöntemleri nelerdir?
16. İncelenen makalelerin yayınladıkları dergilere göre dağılımı nasıldır?
17. Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmaların (lisansüstü tez, uluslararası kitap bölümü ve makale) hazırlandıkları yıllara göre dağılımları nasıldır?
18. Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmaların türlerine göre dağılımları nasıldır?

19. Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmalarda hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır?
20. Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmalarda hangi araştırma modelleri kullanılmıştır?
21. Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmalarda kullanılan örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de 2007-2023 yılları arasında BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde, BİLSEM’lerin üstün yetenekli öğrencilerin öğrenimlerini destekleyen kurumlardan birisi olması sebebi ile verilen eğitimin nitelikli olması yadsınamaz bir gerçektir. BİLSEM’lerin en önemli eğitim alanlarından birisi müzik alanıdır. Müzik alanı, özel yetenekli öğrencilerin kendilerini bu alanda özgün öğrenimlerinin yanında destekleyerek bu alandaki yeteneklerini üst düzeye çıkartmak, yeteneklerini sergileyebilmelerini öğretmek ve sanatsal olarak kendilerini ifade etmelerini sağlamak açısından önem taşımaktadır. Bu sebeple, bu kurumda eğitim veren öğretmenin de bu açıdan donanımlı olması üstün yetenekli öğrenciler konusunda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.

BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin yalnızca müzik eğitimi alanından mezun olup pedagojik formasyona sahip olması yeterli olmakla birlikte; bu kurumda görev yapan öğretmenlerin özel eğitim alanına yönelik bir lisans eğitimine sahip olması gerekmektedir. Oysaki üstün yetenek konusu özel eğitim alanına girmesi sebebiyle bu alanda öğretmenin kendisini geliştirmesi gerekmektedir. BİLSEM kurumlarında veli iş birliği, yönetimin özel yetenekli bireyler konusunda donanımlı olması, kurumun fiziki yapısının yeterli olması vb. pek çok konu eğitim işleyişinin yeterli olmasında öneme sahiptir. Dolayısı ile BİLSEM kurumlarına yönelik yapılan çalışmaların artması ve kurumda yaşanan çeşitli sorunların incelenmesi ve tespit edilmesi kurumların gelecekteki işleyişine katkı sunması adına önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, Türkiye’de BİLSEM kurumlarında müzik alanına yönelik çalışmaların incelenerek tespit edilmesi ve genel kapsamda bulgulara dökülmesi yeni çalışmalara katkı sunacağını düşündürmektedir. Ayrıca, ulaşılabilecek veriler, BİLSEM kurumlarına yönelik olarak bugüne kadar yapılan çalışmaların hangi kapsamda ve hangi konularda çalışmaların eksik olduğunu ortaya koyabilmesi ile gelecekteki çalışmalara da yön verebileceği düşüncesi ile önem taşımaktadır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmada, örneklem grubunun evrenini yansıttığı ve çalışmada kullanılan yöntemin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, Türkiye’de 2007-2023 yılları arasında BİLSEM kurumlarında müzik alanı ile ilgili hazırlanan çalışmalar (lisansüstü tez, tam metni basılmış uluslararası kitap bölümü ve makale) ile sınırlıdır.
2. Yapılan çalışma tam metnine ulaşılabilecek lisansüstü tez, uluslararası kitap bölümü ve makale ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu kısımda çalışmada kullanılan bazı terimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

Müzik: Duygu ve düşüncelerin belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir estetik anlayışına göre bütünleştirilmiş seslerin oluşturduğu estetik bütündür (Uçan, 1997).

BİLSEM: BİLSEM, örgün eğitime devam etmekte olan genel yetenek, müzik ve görsel alanda özel yetenekli olduğu belirli bir sınavla belirlenen öğrencilerin bu alandaki yeteneklerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış destek eğitim kurumlarıdır.

Üstün Yetenekli Bireyler: Üstün yetenekli bireyler akademik, zekâ, yaratıcılık, sanat, sosyallik vb. alanlarda yaşlılarından farklı gelişim gösteren bireylerdir (MEB, BSMY, 2021, s. 2).

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

Araştırmanın bu bölümünde üstün yetenek ve zekâ kavramı, üstün yetenekli bireylerin özellikleri, Türkiye’de üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim veren kurumlar, BİLSEM’lerin tarihsel gelişimi, BİLSEM’lerin amaç yöntem ve ilkeleri, üstün yetenekli öğrencilerin müzik eğitimi, BİLSEM’lerde müzik eğitimi ile ilgili konular detaylı şekilde ele alınıp, araştırma konusu ile ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

2.1.1. Üstün Yetenek ve Zekâ

Üstün yetenek kavramı, insanlığın doğuşundan itibaren hayatımızda yer almasına rağmen, bilimin ve eğitimin gelişmesiyle birlikte somut verilere dökülmeye başlamıştır. Üstün yetenekli bireyler, birden fazla alanda normalden fazla başarılı bireylerdir. Bu alanlar; görsel, zihinsel, müzikal ve sayısal vb. alanları kapsamaktadır (http-2)

Üstün yetenekli bireyler yaşıtlarına göre farklı gelişimsel özellikler gösteren bireylerdir. Yu-Feng (2012), üstün yetenekli bireylerin doğuştan büyük yeteneklere ya da özel yeteneklere sahip bireyler olduğunu ele almaktadır (s. 741). Bu konuda ABD’de eyalet ve eğitim kurumları tarafından kabul görmüş en yaygın eğitim raporu olan Marland Raporu’na (1972) göre:

- a) Zihinsel-genel yetenek,
- b) Özel-akademik yetenek,
- c) Yaratıcı-üretken yetenek,
- d) Önderlik yeteneği,
- e) Görsel ve sahne sanatları,
- f) Psikomotor olmak üzere üstün zekâ altı başlık altında toplanmaktadır (Marland, 1972, s.21). Tarihte bilinen ilk üstün yetenekli insan

Sakkara'da bulunan Mısır Piramitlerini inşa etmiş olan İmhotep'tir (Simonton, 2009, s. 1). Günümüzde, dâhi denilebilecek önemli bilim insanlarına ve sanatçılara 120 IQ ile Goethe, Voltaire (190 IQ), Mozart (165 IQ) örnek verilmektedir (Sak, 2020). Dünya Sağlık Örgütüne göre; 20 IQ'nun altındaki bireyler derin zekâ geriliği, 20-30 IQ aralığındakiler ağır zekâ geriliği, 30-50 IQ aralığındakiler orta dereceli zekâ geriliği, 50-70 IQ aralığındakiler hafif derecede zekâ geriliği, 70-80 IQ aralığındakiler sınırdan zekâ geriliği, 80-90 IQ donuk zekâ, 90-110 IQ normal zekâ, 110-120 IQ üstün zekâ, 120- 130 IQ parlak zekâ ve 130 ve üzeri çok üstün zekâ şeklinde sınıflanmıştır. Ülkemizde üst sınıf 130 ve üzeri olarak kabul edilmektedir (Dalgıç, 2017).

Zekâ, hakkında pek çok farklı görüş vardır. Psikolog Alfred Binet (1905), (akt. Angın, 2022, s. 11) zekâ tanımını, çağdaş bir yaklaşımla yorumlayan ilk kişilerden birisidir. O'na göre, zekâ karmaşık bir yapıdadır ve bireyin karar almasını, problem çözmesini, bir duruma yön vermesini gerektiren durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple zekâyı doğrudan ölçmek mümkün değildir.

Bilim ve eğitimin gelişmesiyle zekâ türleri ile ilgili çeşitli kuramlar ortaya atılmıştır. Bu kuramlar:

- a) Thurstone (1938)'in Grup Faktörleri Kuramı: Thurstone, zekânın birden fazla boyutu olduğunu savunan "Grup Faktörleri Kuramı"nı oluşturmuştur. Bu kuram sözel ve sayısal yetenek, kelime akıcılığı, uzamsal yetenek, hafıza, algısal hız, tümdengelim ve tümevarımsal düşünme olmak üzere zekâyı yedi farklı boyutta sınıflanmaktadır (İnci, 2021, s. 1057).
- b) Tannenbaum (1983)'in Deniz Yıldızı Modeli: Abraham Tannebaum'un 1983 yılında geliştirdiği bu kuram genel yetenek, ayırt edici yetenek, çevre, şans faktörü ve zihinsel olmayan faktör olmak üzere beş başlığa ayrılmıştır. Tannenbaum (2003), bu beş başlığın bireyin üstün yetenekli kabul edilmesi için gerekli olduğunu düşünmektedir.
- c) Sternberg ve Zhang (1995)'in Beşgen (Pentagonal) Kuramı: Bu kurama göre, bireyler bir veya daha fazla zekâ alanında güçlüdür. Kuramda; bireylerin üstün zekâlı olarak kabul edilmesi için üretkenlik,

olağanüstülük, enderlik, kanıt ve değer olmak üzere beş kriter bulunmaktadır (Karabey ve Yürümezoğlu, 2015, s. 93).

- d) Gagné (1985)'nin Ayrımsal Üstün Zekâ ve Yetenek Modeli: Bu kurama göre, üstün zekâ doğuştan gelmektedir ve zamanla geliştirilerek üstün yeteneğe dönüşmektedir. Kuram üstün zekâyı; zihinsel, yaratıcılık, sosyal etkileşim ve duyuşal-motor olmak üzere dört başlığa ayırmıştır (Erşan ve Tan, 2018, s. 328).
- e) Gardner (1983)'in Çoklu Zekâ Teorisi: Gardner (1983)'in çoklu zekâ kuramına göre, zekâ tek bir oluşumdan meydana gelmemiştir. Bireylerin birbirinden bağımsız en az yedi farklı zekâ tipi olduğunu ve bu zekâ türlerinin zaman içinde gelişebileceği gibi aynı anda birkaç zekâ tipinin de bireylerde baskın olabileceğini savunmaktadır. Gardner zekâ tiplerini; sözel/dilsel, matematiksel, sosyal, ritmik/müziksel, görsel, kişilerarası ve içsel zekâ olmak üzere yedi başlıkta toplamıştır. Buna ilaveten, Gardner bu teorisine ilerleyen yıllarda doğasal ve varoluşsal zekâ türlerini de eklemiştir (Altan, 2011, s. 54).
- f) Renzulli (1978)'nin Üç Halka Kuramı: Bu kuram; bireylerin yaratıcılık, ortalama üstü yetenek ve sorumluluk bilinci olmak üzere üç özelliğe sahip olması üstün yetenekli olarak tanımlanabilmeleri için önemli olduğu, bireylerin bu alanların hepsinde çok yetenekli olmalarına gerek olmadığı, bir alanda diğerinden daha başarılı olduğunun kabul edilebilir olduğu üzerinde durmaktadır (Karabey ve Yürümezoğlu, 2015).
- g) Görülmektedir ki, üstün yetenekli bireylerin, çevrelerindeki diğer bireylere göre bir ya da birden fazla alanda gelişimlerinin daha hızlı olduğu ele alınmaktadır. Bu durum, zaman içinde üstün zekânın ne olduğu ya da neler olabileceği sorusunun oluşmasına sebep olduğu için zaman içinde farklı kuramların oluşmasını sağlamıştır.

2.1.2. Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri

Çevremizde gördüğümüz her çocuk aynı olmadığından, bazı çocuklar yaşlarına göre çeşitli farklılıklar gösterebilmektedir. Bu farklılıklar sosyal, fiziksel ve zihinsel olabilmektedir. Çocukların göstermiş oldukları farklı davranışlar,

yetenekli oldukları alanların kavranmasına ya da eksik oldukları konuların anlaşılmasına sebep olmaktadır. Bu davranışlar soru sorma, hafıza yeteneği, anlama ve kavrama yeteneği, görsel-işitsel alandaki yetenekler vb. karşımıza çıkabilmektedir.

Çocukluktan itibaren bireylerin gelişmiş oldukları ya da zayıf oldukları alanlar bireylerin kişisel özelliklerini oluşturmaktadır. Bireyler, çocukluktan itibaren birbirlerinden farklılık gösterdikleri için bazıları görsel konulara, bazıları ise işitsel konulara daha yatkın olabilmektedir. Bu örnekler farklı pek çok alanla (sayısal, sözel, sosyal vb.) çeşitlendirilebilir. Çünkü üstün yetenekli bireyler bir ya da birden fazla alana akranlarına göre daha yatkın olabilmektedir.

Üstün yetenekli çocukların gelişimsel özelliklerindeki farklılıklar erken çocukluk döneminden itibaren gözlenebilmektedir. Bu özellikler:

- Merak duygusu,
- Kuvvetli hafıza,
- Beklenenden hızlı dil gelişimi,
- Fazla duyarlılık, gelişmiş gözlem yeteneği,
- Yaratıcılık,
- Hızlı algılayıp öğrenebilme,
- Problem çözme becerisinin gelişmiş olması,
- Eleştirel düşünebilme, yeni bir ürün tasarlayabilme yeteneği,
- Eş zamanla birden fazla işe odaklanabilme yeteneği şeklinde pek çok kategoriye ayrılabilir (MEB, Özel Yetenekli Çocuklar Aile Kılavuzu, 2014, s. 2).

Her birey birbirinden farklı kişisel gelişim özellikleri göstermektedir. Ancak, bazı çocuklar bir ya da birkaç alanda yaşitlarından hızlı gelişim gösterebilmektedir. Dolayısı ile üstün yetenekli bireylerin gelişimsel özelliklerindeki bu farklılıklar fiziksel, bilişsel ve sosyal özellikler olmak üzere üç temel başlıkta sınıflandırılmaktadır. Üstün yetenekli bireylerin fiziksel gelişimlerini incelendiğinde dil becerileri, motor ve bilişsel gelişimleri bakımından yaşitlarından daha gelişmiş oldukları belirlenmiştir (Hakkoymaz vd., 2017, s. 24-25). Bu bireyler konuşma ve dil becerileri bakımından akranlarına göre daha hızlı gelişim göstermektedir. Çünkü küçük yaştan itibaren etkin ve akıcı bir şekilde konuştukları; yaşitlarına göre kelime

hazneleri daha fazla geliştirdiği için öğrendikleri bilgileri hızlı kavradıkları ve karşı tarafa hızlı bir şekilde aktarabildikleri, eleştirel becerilerinin daha fazla geliştirdiği, var olan durumları kabullenmek yerine neden ve nasıl olduğunu merak edip sorgulayabildikleri görülmektedir (Çitil ve Ataman, 2018, s. 190-191). Dalgıç (2017, s.18) çalışmasında, üstün yetenekli çocukların yazmayı yorucu ve sıkıcı bulduklarına değindiği görülmektedir. Bunun sebebini ise, hızlı düşünme becerileri olduğu üzerinde durmaktadır. Düşündükleri hızda yazamamaları sebebiyle genellikle yazı yazmaya yatkın değildirler. Bu bireylerin fiziksel gelişimleri incelendiğinde, akranlarına oranla daha kilolu ve uzun oldukları aynı zamanda konuşma, yürüme vb. becerileri daha erken kazandıkları görülmektedir. Ancak bu özelliklerin her üstün yetenekli bireyde olması da şart değildir (MEB, Özel Yetenekli Çocuğum Var, 2020, s. 13).

Üstün yetenekli bireyler bilişsel özellikleri bakımından incelendiğinde; neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneği, farklı fikirler üretebilme yeteneği, yaşlılarıyla eğitim görmekte oldukları ortamlarda uyarıcıların yetersiz hissedilmesi sebebiyle çabuk sıkılma, dikkatin dağılması durumu, ikna kabiliyeti vb. özellikler taşımaktadır. Bu bireyler sosyal özellikleri bakımından incelendiğinde; empati duygusu gelişmiş, yaptıkları işi mükemmelle ulaştırma isteği olan, ideallerine ulaşma arzularının yüksek kişiler olduğu belirtilmektedir (TBMM, 2012, s.105). Yapılan bir çalışmada, üstün yetenekli çocukların akranlarına göre; merak duygusunun yüksek olduğu, odaklanma sürelerinin uzun olduğu, yaşlılarından büyük çocuklarla oyun oynamaya yatkın oldukları ve gelişmiş hayal güçleri olduğu tespit edilmiştir (Dağlıoğlu ve Alemdar, 2010).

Üstün yetenekli çocuklar, tüm bu gelişimsel özelliklerinin getirdiği farklılıklar sebebiyle bazı duyuşsal sorunlar yaşayabilmektedir. Bu sorunlar kaygı, özgüven sorunu, stres ve dışlanmadır (Hannell, 2006). Bu bireylerin araştırma, soru sorma ve merak duygularının yüksek olması sebebiyle çok fazla sorgulayıp soru sormaları ebeveynler için yorucu olabilir. Genellikle aldıkları cevapları yeterli bulmaz ve daha detaylı bilgiye ulaşmak isterler bu da aile ile iletişimlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Karakuş, 2010, s.141). Bu bireyler aynı zamanda oldukça hassas kişilerdir. Düşünce biçimleri karmaşıktır. Farklı düşüncelere karşı ise anlayışlıdır (MEB, ÖYÇV, 2020, s.14). Akarsu vd., (2017, s.113) çalışmalarında, üstün yetenekli bireylerin sosyal ve duygusal alanlarda çeşitli sorunlar yaşadıklarına

değmektedir. Akranlarına göre genellikle daha hızlı gelişim göstermeleri sebebiyle iletişim sorunlarına bağlı sosyal çevrelerinde dışlanma ve kışkanılma vb. durumlarla karşılaşarak stres bozuklukları yaşamaktadırlar. Yapılan başka bir çalışmada, üstün yetenekli bireylerin destek eğitimi almalarının ileride karşılaşılabilecek duygusal sorunların önüne geçmesinde önemli bir faktör olduğu vurgulanmaktadır (Talas vd., 2013, s. 48).

2.1.3. Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Üstün yetenek kavramı tarihte ilk olarak M.Ö. altıncı yüzyılda Eski Sparta'da ortaya çıkmıştır. O zamanlar yedi yaşına gelen bir erkek çocuğunun dövüş ve savaş konusunda gerekli eğitimleri almış olması gerekmektedir. Dövüş ve savaş alanında yeterli kabiliyete sahip çocuklar o dönemde üstün yetenekli bireyler olarak tanımlanmaktadır (Dinamit, 2020, s. 8).

M.Ö. dördüncü yüzyılda yaşamış olan Eflatun (Platon), tarihte ilk kez üstün zekâ kavramını ortaya koymuştur. Eflatun'a (akt., Özsoy vd., 2001) göre, devletin yönetimini üstlenecek bireylerin seçilmesi ve eğitilmesi gerekmektedir. Eflatun bu bireyleri "Altın Çocuklar" olarak adlandırmıştır. Altın çocuklar olarak adlandırdığı bu kişileri tunç, gümüş, bakır ve altın olarak sınıflandırmıştır (Özenç ve Özenç, 2013, s.14).

Osmanlı Döneminde 15. yüzyılda Sultan II. Murat tarafından başlatılıp, Fatih Sultan Mehmet tarafından geliştirilip düzenlenen Enderun Mektebi tarihimizde üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim veren ilk kurumdur. Enderun Mektebi'nin temel amacı, ülke yönetimine fayda sağlayabilecek bireylerin yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitim vermesidir (Akkutay,1984). Enderun mektebindeki eğitim ilkeleri şu şekildedir:

1. Davranış bilimleri, doğa ve matematik bilimi, savaş sanatı ve dil bilimeğitimine yönelik müfredat ağırlıklı eğitim,
2. Müzik ve matematik ilişkisinin önemsendiği eğitim modeli, şarkı söylemeye yönelik eğitim,
3. Ödül-ceza yönteminin kullanıldığı,
4. Bireysel farklılıklara yönelik eğitim modeli,
5. Sanatsal, bedensel ve mesleki eğitime yönelik eğitim,

6. Kişilerin ilgi ve yeteneklerine yönelik alan seçimi yapabildiği bir eğitim modelidir (Akarsu, 2004, s. 147).

Cumhuriyet döneminde üstün yetenekli bireylere yönelik en yakın eğitim veren kurum Köy Enstitüleridir. Köy Enstitüleri, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in önderliğinde kurulan bir kurumdur. Köy Enstitüleri'nde uygulanan eğitim programı incelendiğinde kültür dersleri, ziraat dersleri ve teknik dersler olmak üzere üç temel alanın hâkim olduğu görülmektedir (Çağlayan, 2014, s.123). Bukurumda eğitim alan bireyler öncelikle temel dersleri alarak, ardından ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilerek eğitim alabilmektedir. Günümüzde, üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim veren kurumlarla ilkeleri açısından benzerlik gösteren bu kurumlar 1950'li yıllarda kapatılmıştır (Ceylan, 2020). 1990'lı yıllarda ise, ülkemizde üstün yetenekli bireylerin eğitimini destekleyen bir kurum karşılığı bulunmamaktadır. Bu alanda sivil toplum örgütleri faaliyet göstermekte iken, 1995 yılından sonra üstün yetenekli bireylerin eğitimine yönelik BİLSEM kurumlarının açılmasıyla birlikte özel yetenekli bireylerin eğitim ihtiyacına yönelik en önemli adımın atıldığı görülmektedir. Halen bu kurumlar, 81 ilde eğitim faaliyetlerine devam etmektedir (Çitil, 2018).

2.1.4. Türkiye'de Üstün Yetenekli Bireylere Yönelik Eğitim Veren Kurumlar

Ülkemizde 1960'lı yıllardan itibaren kurulan bu kurumlar, bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak eğitim vermektedir. Her birey farklı alanlarda akranlarına göre farklı yetenek ve kabiliyetlere sahiptir. Ülkemizde, bu kurumlardan sanatsal alanda yetenekli öğrencilere eğitim veren Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) ve Konservatuvarlar; fen bilimleri alanında Fen Liseleri, spor alanında Spor Liseleri, sözel yeteneği gelişmiş bireylere yönelik ise Sosyal Bilimler Liselerinde eğitim alabilmektedir.

1964 yılında kurulan Ankara Fen Lisesi sayısal alanda yetenekli öğrencilerin seçildiği Amerika Birleşik Devletleri ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde eğitim görmüş olan alanında uzman öğretmenler tarafından üstün yeteneklilere yönelik eğitim veren kurumlar arasındadır. Sözel alanda yetenekli öğrencilere yönelik olarak ise, ülkemizin ilk SBL'si Prof. Dr. Mümtaz Turhan SBL'dir. Son yıllarda açılan kurumlara örnek verilmesi gerekirse, 2021 yılında Kocaeli'nde fen bilimleri alanında

ileri düzeyde eğitim almak isteyen öğrencilere yönelik olarak TÜBİTAK Fen Lisesi açılmıştır (http-3).

Ülkemizde bireylerin yetenekli olduğu farklı alanlara yönelik eğitim veren kurumlar yanında bireylerin yetenekli oldukları alanlarda eğitim almaları adına açılan BİLSEM'ler ise, destekleyici eğitim veren kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır (http-4). Ülkemizin ilk BİLSEM'i 1995 yılında üstün yeteneklilere eğitim vermek üzere kurulan Yasemin Karakaya BİLSEM'dir. Özel yetenekli bireylere eğitim vermek amacıyla kurulan bu kurum, bireylerin örgün eğitimlerini desteklemek amacıyla yetenek alanlarına göre ayrılıp eğitim aldığı bir kurum olarak faaliyetine başlamıştır. Ankara'da faaliyetlerine devam etmekte olan Yasemin Karakaya BİLSEM'i destekleyici eğitim veren özel yetenekli öğrencilere yönelik kurum olarak eğitim faaliyetine devam etmektedir (Akarsu, 2004, s. 151).

2.1.5. BİLSEM'lerin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine katkı sağlamak amacıyla 1992 yılında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB)'in yaptığı çalışmalar sonucunda Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü (ÖERDHGM) BİLSEM'in kurulması için çalışmalar hazırlanmıştır (Çamdeviren, 2014, s. 1). 1993 yılında BİLSEM'lerin eğitim-öğretime başlaması için İzmir, Ankara, İstanbul, Denizli ve Bayburt pilot iller olarak seçilmiştir. Bu illerden ilk olarak Ankara 1995 yılında uygulamaya geçmiştir (Dağlar, 2018, s. 10). 1996 yılında, ÖERDHGM daha farklı ve zengin bir eğitim modelini geliştirerek İstanbul'da üstün yetenekli bireylere eğitim vermek amacıyla küçük bir grupta proje esaslı bir kurum açmanın ilk adımlarını atmıştır. Kurum, dört sene boyunca hazırlık süreci yaşadıkdan sonra hizmet içi eğitim faaliyetlerine başlamıştır. Fakat hazırlanan proje çeşitli anlaşmazlıklar sebebiyle uygulanamamıştır (Sıdar, 2011, s. 34).

2006 yılı sonrasında BİLSEM'lerin sayısı 29'a ulaşmıştır (Sezginsoy, 2007, s. 3). Bu da destekleyici eğitim kurumu olarak faaliyet gösteren BİLSEM'lerin öneminin giderek artmakta olduğuna işarettir. Şu anda aktif olarak faaliyet vermekte olan 81 ilde toplamda 379 BİLSEM bulunmaktadır (http-5).

BİLSEM'ler yönetim bölümü ve eğitim bölümü olmak üzere iki koldan oluşmaktadır.

A. Yönetim bölümü:

1. Merkez yürütme kurulu
2. Müdür
3. Müdür yardımcısı
4. Merkez danışma kurulundan oluşmaktadır.

B. Eğitim bölümü:

1. Bilim etkinlikleri birimi
2. Rehberlik ve psikolojik danışma birimi
3. Sanat ve spor bilimi
4. Okul öncesi eğitim birimi
5. Araştırma izleme birimi
6. Destek biriminden oluşmaktadır (Çelikten, 2017, s. 92).

2.1.6. BİLSEM'lerin Amaç Yöntem ve İlkeleri

BİLSEM'ler, ülkemizdeki özel yetenekli bireylere yönelik eğitim veren önemli kurumlardan birisidir. Üstün yetenekli öğrencilerin yeteneklerinin olduğu alanda kendilerini geliştirerek; toplumu sanat, bilim vb. alanlarda yurt içi ve yurt dışında temsil etmesi yolunda öğrencilere destek vermek BİLSEM'lerin en önemli hedefleri arasında yer almaktadır. MEB'in belirlemiş olduğu BSMY'de yer alan amaçlar:

- a) Atatürk İlke ve İnkılâplarının öncülüğünde bireylerin manevi, kültürel, ahlaki değerlerinin koruyarak aynı zamanda bilimsel ve sanatsal alanda öğrencilerin önder, yaratıcı ve üretici özelliklerini ortaya çıkararak problem çözebilen, kendini gerçekleştirebilen,
- b) Yaşadığı toplumun milli, geleneksel ve ahlaki değerlerini benimseyerek özgür ve bilimsel bir bakış açısıyla düşünen, lider, yaratıcı ülkenin gelişmesine destek veren,
- c) Bilimsel bakış açısını ve estetik değerleri harmanlayarak, üreten, kendini ifade edebilen, kabiliyetlerini ve yaratıcılıklarını küçük yaşta farkına vararak geliştiren bu sayede yeteneklerini üst düzeyde kullanabilen,
- d) Sosyal hayatta iletişim gücü yüksek olan aynı zamanda bir topluluğa liderlik edebilme becerisi gelişmiş,

- e) Bütünsel düşünebilen, problem çözme becerisi yüksek, yeni ve farklı projeler üretebilen fertler yetiştirmek amaçlanmaktadır şeklindedir (MEB, BSMY, 2021, s. 3).

Dolayısıyla, bireylerin yeteneklerini doğru bir şekilde kullanmaları yolunda, Atatürk İlke ve İnkılâpları öncülüğünde var olan becerilerini bilimin ışığında desteklemeleri için öncülük etmek, ülkemize hizmet eden öğretmenlerin sorumluluğundadır. Bu yolda öncülük edecek olan öğretmenlerin kılavuzu niteliğinde (MEB-BSMY, 2021) yer alan ilkeler şu şekildedir:

- a) Özel yetenekli bireylerin gereksinimleri dikkate alınarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı'na (BEP) göre yıllık planları hazırlanır.
- b) BEP planları hazırlanırken kişilerin gelişim ihtiyaçları bir bütün olarak değerlendirilir.
- c) Öğrencilerin BİLSEM'deki ders programları öğrencilerin okulları ile iş birliği içinde öğrenciye uygun olarak hazırlanır.
- d) Eğitim-öğretim yılı sürecinde bireylere üst düzey düşünme becerilerini kazandırmak hedeflenerek program hazırlanır.
- e) Türkçeyi etkin ve doğru kullanmaları hedeflenir.
- f) Eğitim-öğretim süreci veli, okul aile birliği ve öğrencilerin okulları ile iş birliği içinde yürütülür şeklindedir (MEB, Özel Yetenek ve BİLSEMLER, 2021, s.3).

07.07.2018 tarihli resmî gazetede yayınlanan ÖEHY incelendiğinde, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarına yönelik olarak ilgi, ihtiyaç, istek ve yeterlilikleri doğrultusunda bireylerin eğitim faaliyetlerini desteklemek MEB'in temel ilkeleri arasında olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda kurulan BİLSEM'ler de bu ihtiyaçları karşılamak amacıyla destekleyici eğitim kurumu olarak yer almaktadır (http-6).

BİLSEM'lerde uygulanan eğitim programlarının temel amaçları yeni projeler geliştirebilen, üretebilen, yenilikçi, eleştirel düşünebilen, disiplinlerarası ilişki kurabilen bireyler yetiştirmektir. Uygulanan program bireylerin üst düzey zihinsel, sosyal ve bilişsel becerilerini ortaya çıkartma amacı gütmektedir. Öğrencilerin

sanatsal ve bilimsel alandaki yeteneklerini ortaya çıkarmak amaçlı çağdaş bir eğitim programı uygulanmaktadır (MEB, ÖYB, 2021, s. 193).

Bu doğrultuda, diğer kurumlarla iş birliği yapılarak örgün eğitimlerinin yanında üst düzey becerilere sahip öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır.

BİLSEM’lerde uygulanan eğitim programı uyum oryantasyon programı (UOP), destek eğitim programı (DEP), bireysel yetenekleri fark ettirme programı (BYF), özel yetenekleri geliştirme (ÖYG) ve proje üretimi ve yönetimi programı (PÜY) olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır (MEB, BSMY, 2018).

Uyum oryantasyon programı (UOP): BİLSEM’e yeni başlayan öğrencilerin adapte olmaları için kurum ve kurumun işleyişini, öğretmenlerini ve arkadaşlarını tanımalarına yönelik uygulanan programdır. Eğitim-öğretim yılının başında oryantasyon verilir. Programda, öğrencilere BİLSEM’in amaç ve ilkelerinden bahsedilerek, kurum içinde bulunan laboratuvar, atölyelerin ve sınıfların tanıtımı yapılmaktadır (MEB, BSMY, 2021, s. 2).

Destek eğitimi programı (DEP): UOP sonunda genel-zihinsel yetenek alanından eğitim alacak öğrenciler bu programda eğitimlerine devam ederler. DEP’de bireylerin; dayanışma içerisinde bir grupla çalışabilen, bir sorunla karşılaştığında karşılaştığı sorunları çözebilen, yaratıcı düşünme becerisi gelişmiş, doğru karar verebilen, girişken, teknolojiye hâkim, sosyal hayatta sorumluluk bilinci gelişmiş olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır (MEB, BSMY, 2021, s. 8).

Bireysel yetenekleri fark ettirme programı (BYF): Genel-zihinsel yetenek alanında eğitim gören öğrenciler, rehber öğretmenlerinin yönlendirmesiyle yatkın oldukları alana yönlendirilir. Bu aşamada, öğrencilere DEP’na göre daha kapsamlı eğitim verilir (MEB, BSMY, 2021, s. 8).

Özel yetenekleri geliştirme programı (ÖYG): Genel-zihinsel yetenek alanı öğrencilerinin BYF’nı, müzik-görsel sanatlar alanı öğrencilerinin ise UOP’nı bitirmeleri sonrasında başladıkları bir programdır. Bu aşamada, sanat ve bilimsel alandaki çalışmaların fazla olduğu bir program hazırlanmaktadır (MEB, BSMY, 2021, s.9).

Proje üretimi ve yönetimi programı (PÜY): ÖYG’ni tamamlayan öğrenciler PÜY’na geçerler. Bu aşamada, her eğitim-öğretim yılında alanına yönelik bir proje

tamamlamaktadır. Bu projeler, bireysel ya da grup çalışması halinde olabilmektedir (MEB, BSMY, 2021, s. 9).

2.1.7. Üstün Yetenekli Öğrencilerin Müzik Eğitimi

Bazı bireyler fiziksel olarak diğerlerinden daha güçlü iken; bazı bireyler ise sosyal becerileri açısından akranlarına göre daha gelişmiş olabilmektedir. Görsel sanatlar, bilim, matematik ve müzik vb. daha pek çok alanda birbirimizden farklı özellikler ile doğarız. Müzik alanı bazı bireylerin diğerlerine göre daha ilgili ve yetenekli olduğu bir alan olmakla birlikte, bu alanda kendilerini geliştirmek isteyen bireyler talepleri doğrultusunda eğitim alabilmektedir. Müzik eğitimi genel, özengen ve mesleki olarak üç başlıkta toplanmaktadır. Genel müzik eğitimi ülkemizde yaşayan her bireyin okullarda zorunlu olarak aldıkları müzik eğitimi; özengen (amatör) müzik eğitimi bu alana ilgisi olan bireylerin sosyal yaşantılarında ilgileri yönünde aldıkları eğitim; müziği yaşantılarının bir parçası haline getirmek ve bu alanı meslek edinmek üzere bireylerin aldığı eğitim mesleki müzik eğitimi olarak tanımlanmaktadır (Öz, 2001, s. 105).

Müzik eğitimi, bireylere çeşitli kazanımlar sağlamaktadır. Bu kazanımlar, bireylere duyuşsal ve fiziksel olarak gösterdiği olumlu etkilerinin yanında; onların bilişsel zekâlarını da olumlu yönde etkilemektedir. Yani, müzik ve eğitim özünde iç içedir. Özbey (2010) çalışmasında, müzik eğitimi alan bireylerin beyinlerindeki sinirsel bağlantılarının olumlu yönde etkilendiğini belirlemiştir (s.58). Dalkıran'ın (2017) müzik ve resim bölümünde eğitim görmekte olan öğrencilerin zekâ alanlarının karşılaştırılmasına yönelik hazırladığı çalışmanın bulguları incelendiğinde, müzik alanı öğrencilerinin içsel ve müziksel zekâlarının resim alanı öğrencilerine göre daha yüksek olduğuna yönelik sonuçlara ulaştığı görülmektedir (s. 231). Özkale (2010) araştırmasında, ritim çalışması alan çocukların bilişsel becerilerin daha çok geliştiğine yönelik bulgulara yer vermektedir.

Müziğe ilgili ve yetenekli bireyler küçük yaşlardan itibaren bu ilgi ve yeteneklerini farklı şekillerde gösterebilmektedir. Örneğin; bir melodiyi sürekli ve doğru şekilde tekrarlama, enstrümanların farklılıklarını anlayabilme, farklı enstrümanlara ilgi duyma vb.

Bireylerin müziğe ilgileri, özellikle aileleri ve çevreleri tarafından küçük yaşlarda fark edilmesiyle ortaya çıkabilmektedir. Göğüş (2009) çalışmasında, sosyal çevrenin küçük yaşlardan itibaren bireyin müziğe olan yeteneğini fark edip yönlendirmesinde müzikal becerilerin geliştirilmesinde önem taşıdığını, küçük yaşlarda müzikal becerileri geliştirmenin daha kolay olabildiği üzerinde durmaktadır. Bu konuda Gordon (2013), dokuz yaşından sonra müzikal becerilerin geliştirilmesinin önceki yaş grubuna göre daha zor olduğunu ancak gene de imkânsız olmadığını belirtmektedir (akt., Göğüş, 2009, s. 92).

Şüphesiz ki, bireylerin her ne kadar müziğe yatkınlıkları olsa bile müzikal becerilerin gelişimine yönelik belirli bir yöntem çerçevesinde ilerlemeleri gerekmektedir. Bu bakımdan, müzik eğitiminde kullanılan çeşitli metotlar, yöntemler ve yaklaşımlardan faydalanılmaktadır. Bunlardan; Albert Lavignac'ın (1846-1916) adını vermiş olduğu Lavignac metodu solfej eğitimde kullanılmaktadır. Uzun yıllar müzik öğretmenliği yapmış olan Lavignac, küçük yaş grubundaki çocukları gözlemlemiş ve bu gözlemleri doğrultusunda solfej eğitimine yönelik kendi yöntemini ve kitabını geliştirmiştir (Say, 2013, s. 25). Lavignac yönteminde şu temel prensipler bulunmaktadır:

- Müzik eğitimi süreci uygulamaya yönelik olmalıdır. Teorik eğitim ikinci aşamadır.
- Teorik bilgiler çocuklara zaman içerisinde aktarılmalı ve ezberletilmemelidir. Solfej eğitimi ve dikte müzik eğitiminde büyük önem taşımaktadır.
- Bireyler altı yaş ve sonrasında çalgı eğitimine başlamalıdır. Zorlayıcı eserler yerine daha basit eserler tercih edilmeli ve eserlerin çalışılma süreleri zamana yayılmalıdır.
- Çalışma süreleri başlangıçta kısa olmalıdır zaman içerisinde daha uzun sürelere çıkarılmalıdır (Yıldız, 2015, s. 5-6).

Lavignac, üstün yetenekli bireylerin yeteneklerinin fark edilmesinin ardından eğitilmelerinin önemi üzerinde durmuştur. Lavignac'a (1939) göre, bu bireyler doğru zamanda eğitilmezlerse yetenekleri körelerek zamanla azalabilmektedir (akt., Yürük, 2018, s. 92).

Shinicki Suzuki (1898-1998), Japon mzık ğretmeni ve keman sanatçısıdır. Suzuki, kendi geliştirmiş olduğu yönteme Suzuki adını vermiştir. Mzık eğitimi konusunda pek çok kitabı ve kendi adını verdiği mzık okulları bulunmaktadır (Kasap, 2005, s. 72). Suzuki için bireylerin yeteneklerinin geliştirilmesi, bireylerin yaşantılarında daha fazla uygun ortamların sağlanması ile mümkündür (Bulut, 2013).

Suzuki yönteminin temel ilkelerine bakıldığında:

- Suzuki'ye (1999) göre, mzık eğitimi bireylerin dünyaya gelmesinin ardından başlamaktadır. Mzık eğitimi ve dil eğitimi i içedir. Bireylerin anadillerini öğrenme süreçlerinde kullanılan yöntemler mzık eğitiminde de kullanılabilir.
- Mzık eğitimi için özel yetenekli olmak gerekmemektedir. Her birey mzık eğitimi alabilir ve gelişebilir.
- Mzık eğitimi sürecinde, çalgı eğitimi önceliklidir. Çalgı eğitiminden sonra teorik eğitimle devam edilmelidir.
- Çocuklar, gün içerisinde bol bol mzık dinlemelidir. Çalgı eğitimi sürecinde kullandıkları Suzuki metodunda yer alan eserlerin kayıtları gün içerisinde bol bol dinlenmelidir (Peak, 1998).

Carl Orff (1895-1982), Alman besteci ve mzık öğretmenidir. Geliştirmiş olduğu Orff yaklaşımının temel ilkesi yaparak-yaşayarak öğrenmeye dayalı olup, dans, hareket ve konuşma bir bütündür. Müziğin, dansın ve beden hareketlerinin bir arada olduğu bu yaklaşımla kk yaşlardan itibaren çocuklara müzikal beceriler kazandırmak amaçlanmaktadır (evik, 2007, s. 96). Orff-Schulwerk yaklaşımında kullanılan temel prensipler:

- Mzık, oyun ve dans i içedir. Bireylerin dans ve müziğe ilgilerini arttırmak amaçlanır. ğrenme sürecinde grup eğitimi yer almaktadır. Bireylerin birbirleri izleyerek öğrenmeleri sağlanılır.
- Bireylere, müzikal okuryazarlık kazandırmak amaçlanır.
- Mzık eğitimi sürecinde yaratıcılık gelişimine yönelik etkinliklere yer verilir.
- Bireyler, doğaçlama yaparak kendilerini özgürce ifade etmelerine yönelik teşvik edilir.

- Farklı dönemlere ve kültürlere ait müzikleri tanıtmak amaçlanır (Kotzian, 2018, s. 99).
- Orff çalgıları (zil, ksilofon, çelik üçgen vb.) etkinliklerde yer alır. Bireylerin bu çalgıları kullanarak müziği içselleştirebilmeleri sağlanır.
- Müziğin kuramsal bölümü pratikten sonra gelir. Öncelikli olarak uygulamalı etkinliklere yer verilmektedir (Eren, 2012, s. 20).

Yapılan bir çalışmada, BİLSEM öğretmenlerinin keman derslerinde Orff, Kodaly ve Suzuki vb. yöntemleri kullandıklarına değinilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin keman derslerinde en fazla gösterip-yaptırma tekniğini kullandıkları bunu sırasıyla; Suzuki, Orff, Kodaly yöntemlerini takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. (Akbal, 2019, s. 44). Pektaş ve Pirim (2023), Orff yönteminin kullanılmasının üstün yetenekli öğrencilerdeki duygusal etkilerine yönelik çalışma sonucunda, Orff yönteminin kullanılmasının öğrencilerin üzerinde psikolojik ve duygusal olarak olumlu etkiler bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kodaly yöntemi, Zoltan Kodaly (1882-1967) tarafından geliştirilmiştir. Müzik eğitiminin küçük yaşlardan itibaren başlaması gerektiği ilkesini savunmaktadır. Bu yöntem, her bireyde var olan müzikal beceriyi ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Kodaly yönteminin temel ilkeleri şu şekildedir:

- Müzik eğitimi erken yaşlarda başlamalıdır.
- Müzik eğitiminde bireylerin kendi kültürlerine ait şarkılarını ve anadillerini kullanmaları önemlidir. Bilinenden bilinmeyene ilkesine göre dersler işlenmelidir.
- Derslerde çocuklar aktif olmalıdır. Eğitim sürecinde, kendi kültürlerine ait şarkılara, oyunlara ve tekerlemelere yer verilmelidir (Çelikleş, 2021).

İsviçreli müzik eğitimcisi Emelia Jaquez Dalcroze (1865-1950) tarafından geliştirilen Eurhythmic yöntemini temel prensiplerini solfej eğitimi, doğaçlama ve işitme eğitimi oluşturmaktadır (Özal, 2007). Dalcroze yönteminde, hareket ve müzik birbirleriyle bağlantılıdır. Bu yöntemde hareketin kullanılması, bireyin konsantrasyonunu güçlendirmesine, el-kol ve vücut koordinasyonunun sağlanmasına ve dolayısı ile refleksleri geliştirmesine katkı sağlaması sebebiyle eğitim sürecinin önemli bir parçası olarak yer almaktadır. Solfej eğitimi, bireyin notaları kendi seslerinden duyarak bir çalgı kullanmadan müziği içselleştirmesine fayda

sağlamaktadır. Doğaçlama, bireyin müzikal deneyimlerini özgün bir şekilde yaratabildiği bir süreçtir (Özay, 2022). Bireylerin işitme eğitimi sürecinde ise ezgisel belleği geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verilir. Kulak eğitimi sürecinde bireylerin ritim algısını geliştirmek, majör-minör kavramlarını benimsetmek amaçlanır (Aksan vd., 2022, s. 32). Bu üç temel ilke Dalcroze yönteminin önemli bir parçası olarak yer almaktadır (Özay, 2022).

Görülmektedir ki, müzik eğitiminde kullanılan çeşitli yöntem ve yaklaşımlar, müzik eğitimcileri tarafından bireylerin gelişim özellikleri, ilgi ve yetenekleri göz önüne alınarak eğitim süreçlerinde kullanılabilir (Gürgen, 2009, s. 2).

Aynı zamanda bu bireylerin eğitimlerinin desteklenmesi amacıyla ülkemizde çeşitli yasal destekler sağlanmıştır. 1948 tarihinde çıkan “Harika Çocuk Yasası” ilk olarak Suna Kan ve İdil Biret’in yurtdışında müzik eğitimine yönelik olarak çıkarılmıştır. Daha sonra bu yasadan; Verda Erman, Ateş Pars, Hasan Kaptan, Fuat Kent, Nevbahar Aksoy, Neveser Aksoy, İsmail Aşar, Tunç Üner, Selman Ada, Gülsin Onay ve Hüseyin Sermet’in faydalanarak devlet desteğiyle yurtdışına eğitime gönderilerek müzik eğitimi aldıkları bilinmektedir ([http-7](http://7)). 1976 yılında ise müzik alanında üstün yetenekli bireylerin yurtdışında müzik eğitimi almaları için kapsamı genişletilmiş yeni bir yasa çıkartılmıştır. Bu yasadan Cihat Aşkın, Oya Ünler, Burçin Büke ve Fazıl Say gibi değerli sanatçılarımız faydalanmıştır (Tunçdemir, 2011, s. 5).

Ayrıca, müzik alanında dâhi olarak tanımlayabileceğimiz pek çok besteci vardır. Dünya tarihine baktığımızda W. A. Mozart, J. S. Bach, L. v. Beethoven vb. pek çok besteci müzik alanında henüz çok küçük yaşta üstün performanslar göstermişlerdir. Bu sanatçıların yaşantıları incelendiğinde, henüz 4-5 yaşlarında ilk eserlerini yazdıklarını ya da çok küçük yaşlarda ilk konserlerini sergiledikleri görülmektedir. Sözgelimi, W. A. Mozart ilk senfonisini 1764 yılında sekiz yaşında bestelemiş, yaşantısı boyunca 41 adet senfoni yazmıştır (Zafer, 2016, s. 372). L. v. Beethoven, müzik alanında bir dahi olarak bilinmektedir. Bestelediği eserlerle klasik dönem ve romantik dönem arasında bağ kurmuştur, eserleri bestecilere hala ilham vermektedir (Güdek, 2020).

Müzik alanında üstün yetenekli bireyler, akranlarından farklı ritim kulağına ve ezgisel hafızaya sahip bireylerdir. Müziksel yeteneğin erken yaşta keşfedilip

geliştirilmesi gerekmektedir. Malkoç (2004)'a göre müziksel olarak üstün yetenekli çocuklar:

- Ezgisel belleklerinin kuvvetli olması sebebiyle hızlı öğrenirler.
- Ritim duyguları akranlarına göre daha fazla gelişmiştir.
- Ezgisel bellekleri kuvvetlidir. Duydukları ezgiyi hafızalarında kolay tutarlar ve tekrar edebilirler.
- İfadeler arasında ilişki kurabildikleri için nota ve nüanslar arasında kolaylıkla bağlantı kurabilirler.
- Yaratıcı olmaları sebebiyle farklı çalgılar için beste yapabilirler.
- Müzik alanında yetenekli diğer bireylere göre daha fark edilebilir bir başarı sergilerler.
- Küçük yaşlardan itibaren idealist bir şekilde disiplinle ilerlerler.
- Konsantrasyonları yüksektir.
- Sayısal zekâları yüksek olması sebebiyle enstrüman çalmayı kolaylıkla kavrarlar.
- Duygu ve düşüncelerini enstrümanlarına ve beden diline yansıtabilirler.
- Farklı sanat alanları ile ilişki kurabilirler (s. 173).

Şüphesiz ki, müzikal becerileri yüksek bireyler her ne kadar çevrelerindeki diğer bireylere göre bu alana daha yatkın ve gelişime açık olsalar da doğru bir teknikle yönlendirilerek eğitim almaları önemlidir. Bu sebeple, bir müzik öğretmenin öğretme becerilerinin yüksek olması ve farklı öğretim yöntemlerini kullanabilmesi gerekmektedir (Akbulut, 2006). Yapılan bir çalışmada, müzik öğretmenin sahip olması gereken beceriler mesleki beceri, alan bilgisi ve kişisel özellikler olmak üzere üç ana başlıkta toplanmaktadır (Çevik-Kılıç, 2014). Bununla birlikte, müzik eğitimcileri öğrencilere müziği sevdirebilmeli, çevresindeki bireylerin müzikal anlamda ilgisini çekebilmeli, sosyal olmalı ve farklı sanatsal faaliyetlerle ilgilenmelidir. Alan bilgisi açısından çalgısında yeterli donanıma sahip olmalı, öğrencilerine eşlik yapabilmeli, transpoze yapabilmeli, koro ve orkestra yönetimi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmalıdır. Mesleki donanım noktasında ise, müfredata uygun yeterli repertuvara sahip olmalı, müzik eğitiminin amaç yöntem ve ilkelerine hâkim olmalı, müzikal kavramlara ve müzik tarihine hâkim olmalıdır (Çevik-Kılıç, 2014; Özen, 2004, s. 59).

2.1.8. BİLSEM'lerde Müzik Eğitimi

Müzik alanında bireyler, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda farklı kurumlardan destek alabilmektedir. Ülkemizde bu yönde eğitim veren özel sanat kursları, halk eğitim merkezleri, okullarda bulunan takviye kursları vb. bulunmaktadır. Dolayısı ile müziğe ilgisi olan her birey ihtiyaçları doğrultusunda bu imkânlarla ulaşabilmektedir. Ülkemizde bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik eğitim alabildiği bu kurumların yanında belirli alanlarda özel yeteneklere sahip bireyler BİLSEM'lerde eğitim alabilmektedir. BİLSEM'ler; akademik, görsel ve müzikal anlamda üstün yeteneğe sahip öğrencileri keşfedip, ilgi ve yetenekleri konusunda takviye eğitim veren MEB'in destek sağladığı öğretim kurumlarıdır. BİLSEM'ler, bireylerin müzikal yeteneklerinin geliştirilmesini amaçlamakla birlikte; bireylere müzik alanında yeterli donanımı sağlamalarında öncülük etmektedir. Bu amaçla çalgı eğitimi, teorik eğitim ve müziksel aktivitelerle becerilerini en üst noktaya taşımalarında önemli boyutta rehberlik etmektedir (Eker ve Şentürk, 2017).

Alanyazına bakıldığında bu yönde çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Eker ve Şentürk (2017), BİLSEM'lerde verilen piyano eğitiminin önemine değindikleri çalışmalarında, piyano dersi kaynaklarının ve materyallerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmaktadır. Tekgül (2020), müzik öğretmenlerinin genellikle uygulamaya yönelik (enstrüman eğitimi) verdiklerini, her öğretmenin eğitim sürecinde farklı metotlar kullandığını, öğretmenlerin konserlere sık sık yer verdikleri ve öğrencilerin değerlendirmelerini konserlerdeki performanslarına göre yaptıklarını tespit etmektedir. Buna ek olarak, öğretmenlerin dersleri bireysel ve toplu olmak üzere iki farklı şekilde yaptıklarını; piyano, gitar, bağlama vb. farklı çalgılarını eğitim süreçlerinde kullanan öğretmenlerin farklı çalgıları çalan öğrencileri bir araya getirerek toplu eğitim süreçlerine yer verdiklerini belirtmektedir. Kalay ve Sonsel (2019), BİLSEM'de verilen müzik derslerinde müzik öğretmenlerinin orkestra, beste yapma, solfej eğitimi, ezgisel-ritmik dikte ve ses eğitimi çalışmalarına yer verdiklerini vurgulamaktadır.

Diğer bir araştırmada Ebeperi (2019), bireylerin almış oldukları müzik eğitiminin farklı şekillerde hayatlarında yer aldığına ilişkin bulgulara ulaşmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin BİLSEM'de eğitimini aldıkları solfej, çalgı ve teorik eğitim doğrultusunda GSL'ne yönelik müzik eğitimi meslek edinmeyi tercih eden öğrencilerin olduğu; aynı zamanda tasarım vb. alanda eğitim alan öğrencilerin

yaratıcılıklarının gelişmesinde almış oldukları müzik eğitiminin katkı sağladığı görüşünde olan öğrencilerin bulunduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bir başka sonucunda, farklı bölümlerde eğitim görmekte olan öğrencilerin üniversite hayatında müzik topluluklarına katıldığı, koro ve orkestra vb. müzikal faaliyetlere devam ederek müziğin hala hayatlarının bir parçası olduğu üzerinde durulmaktadır.

Görülmektedir ki, BİLSEM’lerde müzik eğitimi almakta olan ve/veya almış olan öğrenciler kazandıkları müzikal beceriler sayesinde ileriki yaşamlarında yaratıcı bir zihne sahip olarak sanatla iç içe olacak şekilde yaşamlarına devam edebilmektedir. Aynı zamanda, müziği meslek edinmek isteyen bireyler için ise, ilkokuldan itibaren önemli ölçüde altyapı sağlamalarına destek veren BİLSEM’ler müzik eğitimi konusunda ülkemizde önemli bir eğitim kurumu olarak faaliyet göstermektedir (Maba ve Sakar, 2015, s. 11)

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Bu kısımda, araştırma konusuna yönelik yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalar tarihsel sıraya göre düzenlenmiştir.

Evin (2007), “*BİLSEM’lerde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Müzik Yetenekli Öğrencilerin Tanılamasında Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi*” konulu yüksek lisans tezi durum çalışması modelindedir. Bu kurumda görev yapan müzik öğretmenlerinin birçoğunun 20’li yaş gruplarında olduğuna, yüksek lisans eğitimlerinin olmadığına, bu durumun üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine olumsuz yansıtacağına, BİLSEM’lerin üniversitelerle yaptığı işbirliğinin yetersiz olduğuna, fiziki sosyal imkânların kısıtlı olduğuna, alım sınavlarında kullanılan ölçme araçlarının geliştirilmesinin gerekliliğine, tanımlama sürecinin iller arasında değişiklik gösterebildiğine, yapılan sınavın geçerli ve güvenilir sonuçlar vermediğine ve sınavın yetersiz olduğuna yönelik bulgular elde edilmiştir.

Ceylan (2014), “*BİLSEM Destek Eğitimi Almış 5., 6., 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine İlişkin Tutumları*” konulu yüksek lisans tezi, destek eğitimi almış öğrencilerin müzik dersine yönelik farklı değişkenlere göre tutum düzeylerini belirlemek amacıyla. Araştırmada, ortaokul öğrencilerinden bazılarında tek seferde veri toplandığı için kesitsel betimsel tarama modeli

kullanmıştır. Araştırma, 2012-2013 eğitim-öğretim yılları arasında yapılmış olup, araştırmanın örneklem grubunu Türkiye'deki her bölgeden tesadüfen seçilmiş BİLSEM'ler arasından destek eğitimi almış olan 5., 6., 7., ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya toplamda 342 öğrenci katılmış olup, 154'ü kız 188'ise erkektir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu tutum içinde oldukları; kız öğrencilerin olumlu tutumlarının erkek öğrencilerin olumlu tutumlarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu; öğrencilerin sınıf düzeylerine göre tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bir başka sonucunda, öğrencilerin arasından enstrüman çalanların çalmayanlara göre müzik dersine yönelik daha olumlu bir tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

Bilgili (2017), "*BİLSEM Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları*" konulu yüksek lisans tezi, Elâzığ BİLSEM'e devam etmekte olan öğrencilerin görsel sanatlar ve müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmada betimsel analiz yöntemlerinden tarama modeli; veriler toplanırken hem nicel hem de nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Elâzığ BİLSEM'de öğrenim görmekte olan 210 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel kısmında, 2014 yılında Aslantaş tarafından geliştirilen (2014) "Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Nicel veri analizinde aritmetik ortalama, frekans ve yüzdelerden faydalanılmıştır. Araştırmanın verileri toplanırken nitel bölümde yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Bu kısımda 5-12. sınıflar arasında öğrenim gören 80 öğrenci her sınıf düzeyinden öğrenci grubunu kapsamaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin görsel sanatlardersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu; BİLSEM'de öğrenim gören bazı öğrencilerin müzik dersinden zaman zaman sıkılmaları sebebiyle müzik dersine karşı olumsuz görüşler içerisinde oldukları; öğrencilerin öğretmenlerine karşı yönelik pozitif görüşlerinin olduğu; malzeme eksiklikleri konusunda öğrencilerin sorun yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

Kılıç ve Memişoğlu (2018), "*BİLSEM'lerdeki Öğretmenlerin Yöneticilerinin Liderlik Yeterlilikleri, Kurum Etkililiği ve Kurum Kültürüne Yönelik Algılarının Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi*" konusunu ele aldıkları çalışmaları tarama modeliyle hazırlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler, 2016 yılında Türkiye'de faaliyet göstermekte olan 72 BİLSEM'de görev

yapan 364 öğretmeninden toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 15 paket programından faydalanılmıştır. Araştırmanın bulgularında, öğretmenlerin yöneticilerini dönüşümcü liderlik, elit liderlik alt boyutlarında mesleki açıdan yeterli buldukları; öğretmenlerin ve yöneticilerinin dönüşümcü liderlik, elit liderlik alt boyutu algılarının cinsiyet faktörünü etkilemediği; BİLSEM’lerde görev yapmakta olan öğretmenler içerisinde yöneticilerin seçilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağı; BİLSEM’lere öğretmen seçilirken mesleki yönden donanımlı, özel yetenekli bireyler konusunda bilgili, akademik olarak yeterli donanıma sahip öğretmenlerin seçilmesinin kurum açısından faydalı olacağı tespit edilmiştir.

Satır (2018), *“BİLSEM’de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri”* adlı yüksek lisans tezinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, kurumda görev yapan 14 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aşamasında yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin devamsızlık, motivasyon düşüklüğü, derse ulaşım sorunları ve öğrencilerin dersi ciddiye almamalarından kaynaklı sorunlara ulaşılmıştır. Başka bir sonuçta; öğretmenlerin kurumdaki materyal yetersizliği, kılavuz kitaplarının olmaması, yönetmeliğin açık ve net olmamasından kaynaklı yaşadıkları sorunların olduğu belirlenmiştir.

Levent ve Çelik (2019), *“BİLSEM’de Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Özel Yetenekli Öğrencilere Verilen Sanat Eğitimine İlişkin Görüşleri”* adlı çalışmalarında, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile araştırmayı yürüttükleri; araştırmanın çalışma grubunu belirlerken maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullandıkları gözlemlenmektedir. Çalışmaya, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul, Adapazarı, Malatya, Gaziantep ve Şanlıurfa illerinde bulunan BİLSEM’lerde görev yapmakta olan 12 (7’si kadın, 5’i erkek) görsel sanatlar öğretmenin katıldığı, 8’inin lisans 4’ünün ise lisansüstü eğitim mezunu olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda; bireylerin eğitim düzeylerinin ülkenin refah seviyesini, eğitim ve teknolojide gelişme hızını etkileyeceği, genel-zihinsel yetenek alanında üstün zekâ tanısı almış bireylerin görsel-dokunsal alanda; resim ve müzik alanında üstün yetenek tanısı almış bireylerin görsel öğrenme stiline yatkın oldukları, bireylerin yarısından fazlasının BİLSEM’lerdeki fiziksel imkânların yetersiz olduğu üzerinde durulmaktadır.

Akbal (2019), “*BİLSEM’lerde Uygulanan Keman Eğitimi*” adlı yüksek lisans tezi nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modelindedir. Araştırmanın evrenini, ülkemizde bulunan 116 BİLSEM; örneklem grubunu ise 26 BİLSEM’de bulunan 26 keman öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem grupları ülkemizde bulunan yedi bölgeden seçilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları yarı yapılandırılmış görüşme formu şeklindedir. Formda katılımcıların bireysel çalgıları, mezun oldukları lise, üniversite, mesleki deneyimleri vb. yer verilmiştir. Form hazırlanırken, katılımcıların derslerinde kullandığı keman öğretme yöntemleri ve metotlarına genellikle Suziki ve

Kodaly öğretmenlerin kendi hazırladıkları eserlere yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında; müzik derslerinde genel bir eğitim programı çerçevesi değil çalgı, koro ve teori dersleri için ayrı programların kullanılmasının faydalı olacağına değinilmiştir. Müzik birimine öğrenci seçiminin sınıf öğretmenleri tarafından değil, alanında uzman müzik öğretmenleri tarafından yapılması gerektiğine, BİLSEM’lerin alım sınavında öğretmenleri yalnızca müzik öğretmeni olarak değil, bireysel çalgılarına göre seçmelerinin faydalı olacağına, kurumda gerekli fiziksel imkânların sağlanmasının gerekliliğine yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Aynı zamanda, BİLSEM alım sınavında sorulan ezgi, ses ve ritim tekrarlarının birkaç defa çalınarak yapılmasının sınavı daha anlaşılır hale getirilmesini sağlayacağı, dolayısıyla sınavın öğrencilerin yaşları göz önünde bulundurulduğunda (ilkokul 1., 2. ve 3. sınıf) daha doğru sonuçlar verebileceği tespit edilmiştir.

Akça, Şen ve Kurtaslan (2019), “*BİLSEM Müzik Alanı Öğrencilerinin Müzik Kavramına Yönelik Metafor Algıları*” konulu çalışmalarını 2018 yılında Adana, Mersin ve Konya’da yer alan BİLSEM’lerde öğrenim görmekte olan 100 öğrenci ile gerçekleştirdikleri görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin müziği nicel ya da nitel herhangi bir kavramla sınırlamadıkları, %23’ünün doğadaki canlılarla bağdaştırdıkları, %15,6’sının müziği soyut kavramlarla ilişkilendirdikleri, %11,3’ünün ise çeşitli objelerle bağdaştırdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş (2019), “*Velilerin Gözüyle BİLSEM*” adlı çalışmaları, BİLSEM kurumu velilerinin kuruma yönelik görüşlerinin incelenmesi amacını taşımaktadır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji desenindedir. Araştırmanın çalışma grubunu, BİLSEM’de öğrenim görmekte olan ilkokul öğrencilerinin velileri oluşturmaktadır. Çalışmanın yapıldığı il A şeklinde

kodlanmıştır. Araştırmaya toplamda 10 BİLSEM velisi katılmıştır. Katılımcıların 2'si erkek, 8'i kadındır. Araştırmaların verileri görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular yarı-yapılandırılmış görüşme formundadır. Toplanan veriler, betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, veliler BİLSEM'e yönelik fiziksel donanımın yetersiz olduğunu, bina olarak diğer okullardan farkı olmadığını, bahçe, laboratuvar ve atölyelerin istenilen düzeyde olmadığını belirtmişlerdir. Veliler, öğretmenlerin mesleki donanımlarının yetersiz kaldığını düşündüklerini, buna sebep olarak öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere ders verebilmeleri için bu alanda ayrı bir eğitim almaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bir başka araştırma sonucunda; velilerin kullanılan öğretim programını yetersiz buldukları, aynı zamanda okulla birlikte çocuklarına bu programın ağır geldiği belirlenmiştir. Ayrıca veliler, kurumun rehberlik hizmetinin yetersiz olduğu; kurum içinde idare ve öğretmenlerin iletişim sorunları olduğu; BİLSEM'deki ders saatlerinin örgün eğitim görmekte olan çocuklarının ders saatiyle uyummadığı ve planlama yaparken bu konuda zorluk yaşadıklarının üzerinde durmaktadır.

Karagün (2022), *“BİLSEM’de Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocukların Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşleri”* adlı yüksek lisans tezi, bu kurumda görev yapan müzik öğretmenlerinin çalgı eğitimine yönelik görüş ve önerilerini incelemek amacıyla. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, bu kurumda görev yapan ve aynı zamanda çalgı eğitimi veren 10 müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Elde edilen veriler ışığında müfredat, sistem ve kuruma yönelik olumlu ve olumsuz farklı görüşlerin olduğu görülmektedir. Katılımcılar çalgı eğitimine yönelik sabit bir metodun olmadığı ve bu durumun dersin niteliğini olumlu ve olumsuz olarak etkilediğine yönelik farklı görüşlerde bulunmaktadır. Diğer bir araştırma sonucunda, katılımcılar öğrencilerin farklı seviyede olduklarına, bu yüzden tek bir metoda bağlı kalınmaması gerektiğine; bazıları ders saatini yeterli bulurken, bazıları ise bireysel ders imkânları olmaması sebebiyle ders saatlerini yetersiz bulduklarını; çalgı dersi konusunda fiziksel imkânların yetersizliği, araç gereçlerin yetersizliği vb. konularda sorun yaşayan öğretmenlerin olduğu tespit edilmiştir. Başka bir araştırma sonucunda, öğretmenlere çalgı eğitimine yönelik hizmet içi eğitim verilmesinin gerekliliği

üzerinde durularak öğrenci sayısına uygun olacak şekilde yeterli müzik öğretmeni atamasının yapılmasının gerekliliği belirlenmiştir.

Kılıç (2021), “*BİLSEM Yöneticilerinin Müzik Yetenek Alanındaki Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi*” konulu doktora tezinde, gerçekçi etnografik desen yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada ilk olarak araştırmacı görüşme sorularını hazırlamıştır. Uzman görüşleri alındıktan sonra 10 görüşme sorusu, çalışmanın verilerini oluşturmaktadır. Araştırmanın pandemi dönemine denk gelmesi ve olumsuz koşullar sebebiyle, BİLSEM yöneticilerinden 10 kişinin katılımıyla çalışma gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubu incelendiğinde, Türkiye’nin farklı illerinden katılımın gerçekleştiği görülmektedir. Araştırmanın bulgusunda, BİLSEM’lerde yeterli fiziksel koşulların sağlanmadığı; stüdyo, çalgı yapım atölyeleri ve deneysel müzik laboratuvarlarının kurulması gerektiğine yönelik görüşlere yer verildiği; kuruma seçilen müzik öğretmenlerinin alımı esnasında müziksel bilgilerinin yanında araştırmacı kimliklerinin de göz önüne alınarak yapılmasının önemine değinilmiştir. Başka bir araştırma bulgusunda, sınava girecek öğrencilerin belirlenmesi sürecinde sınıf öğretmenlerinin müzik sınavına girecek öğrencileri seçme aşamasında doğru karar verebilmeleri açısından ön eğitim almalarının gerekliliği; seçim yaparken kullanmaları gereken bir kritere ihtiyaçları olduğu; her yıl BİLSEM öğrenci sayısı göz önüne alınarak norm güncellenmelerinin yapılması ve öğretmen ihtiyacının belirlenmesinin gerekli olduğu; BİLSEM öğretmenlerinin iller arasındaki BİLSEM’ler içinde tayin hakkının olmamasının gerekliliği tespit edilmiştir.

Çiloğlu ve Çevik Kılıç (2022a), “*BİLSEM’lerde Öğrenim Görmekte Olan Müzik Birimi Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi*” başlıklı çalışmalarında, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Osmaniye Şehit Veli Demiryürek BİLSEM’de müzik alanında öğrenim görmekte olan 10 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların 7’si kız, 3’ü erkektir. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile toplanmıştır. Katılımcılara dört açık uçlu soru sorulmuş, verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemiyle tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, müzik birimi öğrencilerinin okullarındaki ders yoğunlukları sebebiyle BİLSEM’de müzik birimi derslerini zaman zaman aksattıkları görülmektedir. Aynı zamanda kurumdaki kadrolu öğretmen sorunun derslerde bazı

aksamalar yaşanmasına sebep olduğuna yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Araştırmacılar, bunun sebebinin ders saatlerinin örgün eğitim kurumlarından farklı olması, alım sınavlarında üç yıl çalışmış olma şartı aranması vb. sebeplerden kaynaklanmış olabileceğine yönelik görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin kurumdaki müzik öğretmeninden beklentilerinin farklı birkaç enstrüman öğretene, sıcakkanlı, güler yüzlü, sevecen öğretmen vb. şeklinde tanımladıkları görülmektedir. Başka bir sonuçta, katılımcıların bazıları kurumda klasik piyano olmadığını ve bunun bir ihtiyaç olduğunu belirtmektedir. Bu yönde araştırmacılar, MEB'in her BİLSEM için akustik piyano tedarik etmesine yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Çiloğlu ve Çevik-Kılıç (2022b), "*BİLSEM'lerde Öğrenim Görmekte Olan Müzik Birimi Öğrencilerinin "Müzik Öğretmeni" Kavramına İlişkin Metaforları*" adlı çalışmalarında, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Osmaniye Kadirli, Osmaniye Şehit Veli Demiryürek, İzmir Arkas BİLSEM'lerde öğrenim görmekte olan 43 öğrenci (25'i kız, 18'i erkek) oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında, çalışmada iki açık uçlu soru kullanılmıştır. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, katılımcıların müzik öğretmeni kavramını en çok ayna, arkadaş, ışık, mücevher kutusu ve nota kavramıyla ilişkilendirdikleri; müzik öğretmenlerini yol gösterici, tur rehberi, pusula vb. kavramlarla bağdaştırdıkları görülmektedir.

Oruç ve Çağır (2022), "*BİLSEM'ler Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Değerlendirilmesi*" adlı çalışmada nitel araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmada, yazılı dokümanların incelenmesi amacıyla doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verilerini, yüksek lisans tezleri ile doktora tezleri oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırmada, 2005 yılından araştırmanın hazırlandığı yıla kadar toplam 107 tez (85 yüksek lisans tezi, 22 doktora tezi) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir araştırma sonucunda, hazırlanan tezlerde genellikle öğrenci seçimi, öğretim programı, alım sınavları temalarının ele alındığı; 2020 yılı itibarıyla BİLSEM'lerde uzaktan eğitim sürecine yönelik çalışmalara yer verilmeye başladığı; bu kurumlara yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerde yer alan eğitim ve tanımlamaların sınırlı çerçevede olduğu belirlenmiştir.

Urhan (2022), “*BİLSEM Müzik Sınavında Öğrencilerin ve Velilerin Sınava İlişkin Farkındalıklarını Arttırmaya Yönelik Bir Çalışma (Aksaray İli Örneği)*” konulu araştırmanın amacı, BİLSEM müzik alanı velilerinin öğrenci belirleme sınavına yönelik görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “Tek durum çalışması” kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2019 yılında Aksaray BİLSEM’de müzik sınavına giren ilköğretim 1., 2. ve 3. kademesinde öğrenim gören 41 öğrenci ve 39 veli oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme soruları ile toplanmıştır. Araştırmanın bulgusunda, müzik alanı değerlendirme sınavına öğrenci ve velilerin bilinçsiz geldikleri; alan uzmanı olan müzik öğretmenlerin sınava katılan öğrencilerin yaşlarının küçük olması sebebiyle sınavda anlayamadıkları durumlar olduğunu ve öğrenciler üzerinde bu durumun olumsuz etkiler bırakabileceği vurgulanmıştır.

Sürmeli (2023), “*GSL Müzik Alanı ile BİLSEM Müzik Alanı Arasındaki Farklar Üzerine Bir Çalışma*” adlı tezi BİLSEM ve GSL kurumlarının (müzik alanı) karşılaştırılması amacıyla. Araştırma nitel araştırma yöntemiyle hazırlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Hatay BİLSEM ve Hatay Bedii Sabuncu GSL müzik alanı oluşturmaktadır. Veriler görüşme, gözlem ve tarama yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada, BİLSEM sayısının GSL sayısına oranla daha fazla olduğu, eğitim modeli ve kurumların hedeflerinin farklılık gösterdiği, öğrenci tanılama süreçlerinin ise benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde, BİLSEM’in tam karşılığında bir kurum olmadığı görülmektedir. Ancak, üstün yetenekli müzik öğrencilerine yönelik eğitim modelleri ile farklı ülkelerde bulunan üstün yetenekli bireylere yönelik kurumların işleyişi ile ilgili araştırmalara ulaşılmıştır. Bu araştırmalar tarihselsıra ile verilmiştir.

Weyringer (2013), “*Avusturya’da Üstün Yetenekli Öğrenciler Eğitimi*” adlı makalede, ilk olarak üstün yetenek kavramının Avusturya’da nasıl ele alındığı ile üstün yetenek kavramının genel olarak Avusturya’da çoklu zekâ kuramı çerçevesinde ele alındığından bahsedilmiştir. Bu kavrama göre, zekâ yalnızca IQ testi ile

bağdaştırılmamış, çok daha geniş bir perspektifte değerlendirilmiştir. Çalışmada bireylerin örneğin, matematik vb. sayısal bir alanda çok yetenekliyken, sözel alanda daha zayıf ancak farklı alanlarda da geliştirilmeye açık olabileceği; bir bireyin üstün yetenekli sayılması için 130 IQ ve üzerinde olması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Buna ilaveten araştırma, günümüzde IQ sayısının üstün yetenekli etiketini kapsamından çok bir alanda başarı için bireylerin potansiyelini belirlemek üzere kullanılan bir ölçüm şekli olduğu; Avusturya’da bireylerin yalnızca akademik başarılarının bir ölçüt olarak görülmediği; aynı zamanda sanatsal ve sosyal faaliyetlerde gösterdikleri başarılarında da önemli bir belirleyici olduğu vurgulanmaktadır. Araştırmacı tarafından, Avusturya’da en çok değer verilen yetenek alanının sanat dallarından müzik alanının olduğu; Avusturya’nın en çok ünlendiği konunun müzik alanı bestecileri, sahneleri ve operaları olduğu; birkaç özel okul dışında eğitimin çoğunlukla devlet okulları tarafından verildiği; okullarda eğitimin ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere üç kademeye ayrıldığı; müzik, sanat, spor, bilim vb. alanlarda yoğun eğitimin verildiği kurumların da bulunduğu, bu okullara kabul için öğrencilerin bir yetenek sınavından geçmesi gerektiği ele alınmaktadır. Bununla birlikte, Avusturya’da üstün yetenekli bireylerin eğitimini destekleyen yasal bir kararname bulunduğu; bu kararnamenin “Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimi Kararnamesi” olduğu; bu kararnamenin üstün yetenekli bireylerin haklarını ve eğitim modellerini içerdiği; Avusturya’nın 15 senedir üstün yetenekli bireyler adına yapılan faaliyetlerde altın çağını yaşadığı; bu yönde Salzburg’da bu bireylerin eğitimi adına Avrupa Yüksek Yetenekliler Konseyi’nin kurulmasının, Avusturya Üstün Zekâlılar ve Yetenekliler Destek Merkezi’nin (OEZBF) açılmasının bu argümanı desteklediği ortaya koyulmuştur.

Reid ve Boettger (2015), “*Avrupa’nın Çeşitli Ülkelerinde Özel Eğitim*” konulu araştırma, üstün yetenekli bireylerin eğitimi üzerine hazırlanmış bütünsel bir çalışmayı içermektedir. Çalışmada, Avrupa’da bulunan on ülkede üstün yetenekli bireylere yönelik ne çeşit eğitim verildiğine; krallıkta üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim yaklaşımının bütünsel ve kapsayıcı olduğuna; İngiltere’deki her öğrencinin %10’unun üstün yetenekli, %20’sinin ise yetenekli olduğu görüşüne değinildiği görülmektedir. Araştırmada, 2002 yılında Warwick Üniversitesi’nde Ulusal Üstün Zekâlı ve Yetenekli Gençler Akademisi’nin kurulup 2010 senesinde ise bu kurumun kapatıldığından; Avusturya’da üstün yetenekli bireylerin eğitimine

yönelik çalışmaların temelini 1962 yılına dayandığından; 1999 yılında Avusturya Araştırma ve Üstün Yetenekliler Destek Merkezi kurulduğundan; 2009 yılında üstün zekâ ve yeteneklerin teşvik edilmesine yönelik bir yasa çıkarıldığından; bu yasanın üstün yetenekli bireylerin topluma entegre edilmesiyle ilgili olduğundan; Avusturya’da üstün yetenekli bireylerin eğitiminin diğer öğrencilerle birlikte aynı kurumda devam ettiğinden; eğitimlerinin içeriğinin dil, matematik, müzik ve spor ile ilgili programları kapsadığından; Almanya’da da 16 federal eyaletin kendi eğitiminden sorumlu olduğundan ve üstün yeteneklilerin eğitiminden bazı eyaletlerin mevzuatlarında yer aldığından bahsedilmektedir.

Bununla birlikte, üstün yetenekli bireylerin tanımlanmasında IQ testi uygulandığı, 1978’de kurulan Alman Üstün Zekâlı Çocuklar Derneği’nin üstün zekâlı çocuklara eğitim verdiğine yönelik bulgulara ulaşıldığı; İsviçre’de ise üstün yetenekli bireyleri tüm kantonların tanıdığı ve kabul ettiği; bu bireylerin eğitiminin zaman zaman okul içinde sınıftan bağımsız olarak farklı sınıflarda gerçekleştiği bilgisine yer verilmiştir. Çalışmanın başka bir sonucunda, İspanya’da üstün yetenekli bireylerin eğitiminin mevzuatta bahsedilmediğine değinilmiştir. Üstün yetenekli öğrenciler özel eğitimli olarak kabul edildiğinden aynı zamanda üstün yetenekli bireyler için sınıf atlamının mümkün olduğu; Danimarka’da üstün yetenek kavramının mevzuatta geçmediği ve üstün yeteneklilere yönelik bir programın yer almadığı; Finlandiya’da okul mevzuatında üstün yetenekli bireylerden bahsedilmediği; ancak, Finlandiya’da eğitimin bireysel bir şekilde ilerlediği ve programların sınıfa göre değil bireylere göre hazırlandığı; Finlandiya’da bu bireylere yönelik bir kurum olmamasına rağmen eğitim sisteminin çok iyi işlediğine değinilmiştir. Macaristan’da, bu bireylerin eğitime çok önem verildiği; eğitim sisteminde bu bireylerin eğitiminin öncelikli olduğu; bu bireylerin tanımlanmasında okul içi ve okul dışı başarı öğretmenin öğrenciler içerisinde aday göstermesi ve psikolojik test olarak üç basamaktan oluştuğu; bu bireylere yönelik beş yıllık eğitim veren 22 ortaokul bulunduğu ele alınmıştır. Çek Cumhuriyeti’nde ise, bu bireylerin eğitime yönelik ayrı bir eğitim bulunmadığından; ülkede bu bireylerin eğitiminin geliştirilmesinden bahseden ilk kitabın 2000 yılında basılmış olan “Beyaz Kitap” olduğundan ve hala bu bireylerin eğitime yönelik ayrı bir kurumun bulunmadığından bahsedilmektedir.

Abramo ve Abramo (2020), “*Müzik Eğitiminde "Üstün Zekâlı ve Yetenekli" Kavramının Yeniden İncelenmesi*” başlıklı çalışmaları; üstün zekâlı bireylerin davranışsal tutumları, bilişsel yetenek alanları, müzik öğretmenlerinin üstün yetenekli bireylere yönelik eğitim aşamalarına yönelik görüşlerini ortaya koymak amacındadır. Araştırmacılar, çalışmalarında ilk olarak üstün yetenek kavramının tanımıyla başladıktan müzik alanında üstün yetenekli bireylerin potansiyellerinin ortaya çıkarılması adına yapılabilecek çalışmalar üzerinde durmaktadır. Ek olarak çalışmada, üstün yetenekli bireylerin olumlu ve olumsuz özellikleri karşılaştırılmıştır. Olumlu özellikler; hayal gücü yüksek, yaratıcı, görev bilinci yüksek, merak duygusu yüksek, hızlı kavrayan, problem çözme becerisi gelişmiş bireyleri; olumsuz özellikler ise, çok fazla ve uygunsuz zamanda soru soran bireyler olmaları, dikkat dağınıklığı yaşamaları, akranlarla iletişim zorluğu, sosyal hayatta savunmasızlık, dürtüsel, derslerde sıkılan ve buna bağlı dikkat dağınıklığı yaşayan bireyleri kapsadığı vurgulanmaktadır. Araştırmada, müzikal olarak üstün yetenekli öğrencilerin müzikal seslere duyarlı, güçlü ezgisel belleğe sahip ve doğuştan gelen müzik kulağı olan bireyler olarak üç ana başlıkta değerlendirilmiştir. Bu alanda, bu bireylere eğitim veren müzik öğretmenlerinin farklı stratejileri uygulamaları gerektiği üzerinde durulmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmacılar, müzik öğretmenlerinin gözlemleyerek davranışlarına göre uygun ortam yaratarak öğrencilerini savunmasının, gerektiğinde ödüllendirmesinin, öğrencinin müzikal becerisini geliştirecek müfredat dışı farklı etkinliklere açık olmasının, öğrencilere toplu müzik yapma fırsatı tanınmasının, müzik alanında yaratıcı proje yapabilmelerine fırsat vermesinin, müzikal yarışmalar ve festivallere ağırlık veren farklı yöntemler uygulanmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

İsmail ve Anua (2020), “*Müziğin Üstün Yetenekli Öğrenciler İçin Önemi*” adlı araştırmaları, nitel araştırma yöntemine dayalıdır. Elde edilen veriler duygu, motivasyon, yansıma ve farkındalık olmak üzere dört başlıkta kodlanmıştır. Araştırmanın bulgusunda, müziğin üstün yetenekli öğrencilerin sorunlarıyla baş etmeleri konusunda yardımcı olduğu; bu öğrencilerin en çok karşılaştıkları duygunun stres ve depresyon olduğu; tercih ettikleri müzik türünün klasik müzik olarak öne çıktığı; Rock müziğini gürültülü buldukları, pop müziğin rahatlatıcı etkisi olduğu görüşüne yer verdikleri ortaya çıkarılmıştır. Başka bir araştırma bulgusunda; müziğin bu öğrencilerin konsantrasyonlarını ve motivasyonlarını

arttırma, duygusal sorunların üstesinden gelme vb. olumlu etkilerinin olduğu sonuçlarına varılmıştır.

İsmail, Anuar ve Loo (2022), “*Fizikselden Sanala: Üstün Yetenekli Öğrenciler İçin Müzik Eğitiminde Yeni Bir Öğrenme Normu*” başlıklı çalışmanın amacı, Covid-19 salgınıyla birlikte hayatımızda daha da yer edinen uzaktan eğitim uygulamalarının üstün yetenekli öğrencilerin müzik eğitimine yönelik motivasyonlarına etkisini incelemektir. Araştırma, Malezya’daki 13 eyaletten rastgele seçilen 13 yaşındaki 81 üstün yetenekli ortaöğretim öğrencisi ile hazırlanmıştır. Çalışmada deneysel öncesi tasarım modeli kullanılmıştır. Verilerin analizi, SPSS kullanılarak iki yönlü MANOVA ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, müzik derslerinde kullanılan online eğitim sisteminin üstün yetenekli bireylerin başarı, motivasyon ve ilgilerini güçlendirmede önemli ölçüde etkili olduğu tespit edilmiştir. Ivarsson (2023), “*Müdürlerin, Üstün Yetenekli Öğrenciler ve Eğitimine İlişkin Algıları*” adlı çalışması, okul müdürlerinin üstün yetenekli bireylere yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılması amacıyla. Araştırmanın çalışma grubunu, İsveç’te görev yapan 71 kurum yöneticisi oluşturmaktadır. Veriler, Gagne (1984) ve Nadeau’nun (1985) geliştirdiği, “*Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Görüşler*” adlı tutum ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistik yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulgularında, kurum yöneticilerinin üstün yetenekli bireylere yönelik pozitif görüşler içerisinde oldukları; kurum yöneticilerin büyük çoğunluğunun bu bireylerin dersleri yaşatlarından hızlı öğrenmeleri sebebiyle okulda sıkıldıkları için destek eğitimine ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Ayrıca, çalışmanın bir başka sonucunda, yöneticilerin çoğunluğunun bu bireylerin okullarda arkadaş edinme konusunda sorun yaşamadıkları üzerinde durulmaktadır.

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma yöntemi, evren ve örneklem, veri taranma, verilerin toplanması ve analizi bölümleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, Türkiye’de 2007-2023 yılları arasında BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemi ile hazırlanmıştır. Nitel araştırmalarda; katılımcının davranışları doğal ortamında incelenir, verilere doğrudan kaynağından ulaşmak hedeflenir, araştırılan konunun derinlemesine incelenmesi için betimlemelere yer verilir, gerçekleşen davranışın neden ve nasıl gerçekleştiğine odaklanılır (Fraenkel ve Wallen, 2006, s. 28; McMillan, 2000, s. 43). Nitel araştırma yönteminde insan davranışlarının sebeplerinin neler olduğu; bireylerin bir davranışı neden, nasıl ve niçin yaptığı araştırılır (Aydın, 2018). Bu yöntemde araştırmacılar, araştırdıkları konunun geniş bir bakış açısıyla incelenmesini hedeflemektedir. Araştırılan konunun “ne kadar” ve “ne kadar iyi” olduğunu değil; araştırılan konunun sürecini, koşullarını ve süreci etkileyen olumlu/olumsuz tüm faktörleri göz önüne alarak geniş bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır (Büyüköztürk vd., 2008, s. 20).

Nitel araştırmalarda ortaya çıkan bulgular sonucunda, araştırmanın probleminin derinlemesine incelenmesi beklenildiğinden bu araştırmalarda uzun ve detaylı raporlar hazırlanır. Elde edilen verilerin temaları ve kodları bu doğrultuda detaylı şekilde yorumlanır (Baltacı, 2019, s.381). Bu araştırmalarda çevresel bilgi, süreçle ve algılara yönelik olmak üzere üç türde bilgi toplanır. Çevresel bilgi, araştırmada yer alan katılımcıların demografik özelliklerini içermekle birlikte sosyal, fiziksel ve kültürel özelliklerle ilişkili olan bir bölümdür. Süreçle ilgili bilgiler, araştırma sürecinde olan olayların katılımcıları nasıl etkilediğiyle ilgilidir. Algılara ilişkin bilgiler ise, katılımcı grubun sürece yönelik düşünceleridir (Yıldırım, 1999, s. 10).

Çalışmada desen olarak doküman inceleme yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi; dokümanlara ulaşarak orijinalliği kontrol etme ve dokümanları anlayarak veriyi analiz etmeyi kapsamaktadır (Forster, 1995). Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği, araştırılan konu ile ilgili daha önce yayımlanan yazılı verileri detaylı bir şekilde araştırılan konu ile ilgili farklı kaynaklar kullanılarak çalışmaları incelemektedir (Sak vd., 2018, s. 232). Doküman analizi süreci veri toplama, kodlama, veri analizi ve raporlama olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır (Sak vd., 2021, s. 234). Veri toplama süreci, araştırmacının kendi belirlediği süreler içerisinde sınırlar olmadan, belirlenen kaynakların taranması ile gerçekleşmektedir (Corbetta, 2003). Kodlama gözlem, ses kaydı, görüşme ve video vb. kaynakların incelenerek kodlara dönüştürülme sürecidir (Sağlam vd., 2019). Veri analizi ve raporlama süreci bir bilgiyi detaylandırma, yorumlama ve özetlenmesi süreçlerini kapsamaktadır (Andrade vd., 2018, s. 2).

Bu çalışma, doküman analizine dayalı sistematik derleme yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Sistematik derleme çalışmalarında, belirli bir konuda hazırlanan tüm çalışmalar incelenir. Sistematik derleme çalışmaları; sistematik derleme, geleneksel derleme ve meta analiz yöntemi olmak üzere üç farklı yöntemle hazırlanabilmektedir (Karaçam, 2013). Sistematik derleme yönteminde, hedeflenen konu üzerine hazırlanan çalışmalar geniş bir şekilde araştırılır. Geleneksel derleme yönteminde, araştırılan konu üzerine hazırlanmış olan iki veya daha çok çalışma üzerinde çalışılır. Bu yöntemde, araştırmacılar belirli bir yöntem kullanmadan farklı şekillerde kaynaklara ulaşarak bulgular, sonuç ve değerlendirmeleri sentezlerler. Meta analiz yönteminde ise, sistematik derleme yöntemiyle elde edilen veriler birbirinden bağımsız farklı kaynaklardan elde edilen verilerin sentez edilmesiyle hazırlanmaktadır (Karaçam, 2013, s. 27).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, BİLSEM ve müzik konusu başlıklı 2007-2023 yılları arasında Türkiye’de hazırlanmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri, Türkiye’de tam metni basılmış olan uluslararası kitap bölümleri ve konu ile ilgili araştırma makaleleri oluşturmaktadır. Araştırmada, çalışılacak örneklem grubunun tamamına ulaşılabilmesi amaçlanmaktadır. Evren, bir araştırmada amacı belirleyen en önemli ölçüttür. Çalışmanın somut bir biçimde ortaya koyulabilmesinde araştırılması

hedeflenen sorunu seçilen örneklem grubu temsil etmektedir (Gül ve Özen, 2007, s.336). Bu çalışmada, örneklem grubunun belirli alt gruplarını oluşturmak için amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi belirlenen özelliklere sahip bireyler, olaylar ve objelerden oluşmaktadır (Büyüköztürk vd., 2008). Hazırlanan bu çalışmada ölçüt; 2007-2023 yılları arasında BİLSEM müzik alanında yapılmış YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden ulaşılan lisansüstü tezler, tam metni basılmış uluslararası kitap bölümleri, Google Akademik ve Dergipark veri tabanlarında arama motorunda anahtar kelimelerle yapılan arama sonucu erişilen ilgili makaleleri kapsamaktadır.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Veriler, 2007-2023 yılları arasındaki çalışmalardan toplanmıştır. Araştırmada ilk olarak Türkiye'de BİLSEM'ler konusu ile ilgili yapılan 78 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalardan müzik alanını kapsayan konulara değinen 36 çalışma (14 lisansüstü tez (13'ü yüksek lisans tezi, 1'i doktora tezi), 11 uluslararası tam metni basılmış ulaşılabilen kitap bölümü ve 11 makale) araştırma kapsamına alınmıştır. Akabinde, dokümanlar Pdf formatında kaydedilmiştir. Yapılan bu çalışmalar ayrı ayrı klasöre kaydedilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından "Tez İnceleme Formu" alanyazının dikkatli bir şekilde incelenmesi sonucu oluşturulmuştur. Akabinde, alanın üç uzmanının görüşlerine dayalı olarak form son şeklini almıştır. Toplanan veriler, tezlerin hazırlandığı yıl; yöntem, model ve örneklem grupları; kullanılan veri toplama araçları ve analiz teknikleri; tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinin dağılımı; hazırlandığı üniversite; enstitü; anabilim dalı ve danışman unvanlarına göre dağılımı; uluslararası kitap bölümlerinin hazırlandığı yıl; yöntem, model ve örneklem grupları; makalelerin hazırlandığı yıl; yöntem, model ve örneklem grupları; kullanılan veri toplama araçları ve analiz teknikleri; yayımlandıkları dergiler gruplandırılarak Microsoft Excel'e kaydedilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanma Süreci

Lisansüstü tezlerin toplanma sürecinde, T.C. Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Tez Otomasyon

Sistemi'nden yararlanılmıştır. Bu sistem, Türkiye'deki üniversitelerde yazılmış, yazarı tarafından yayınlanmasına ve internet üzerinden tam metin erişimine izin verilen lisansüstü tezlere ulaşılmasını sağlayan bir veri tabanıdır. Araştırma sonucunda, sistem üzerinden tam metnine izin verilen 13 yüksek lisans ve 1 doktora tezine ulaşılmıştır.

Bu çalışmada, 11 uluslararası tam metni yayınlanmış ulaşılabilen kitap bölümü çalışmasına yer verilmiştir. Ayrıca Google Akademik ve Dergipark veri tabanlarında taranan 11 makale araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına dâhil edilen makalelerin seçimi aşamasında, çalışmanın Türkiye'de gerçekleştirilmiş olması ile verilerin ülkemizde toplanmış olması ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, Microsoft Word'e kaydedildikten sonra 36 araştırmanın kullanılmasına karar verilmiştir. BİLSEM kurumlarının müzik alanıyla ilişkili olmayan çalışmalar ise araştırmaya dâhil edilmemiştir. Belirlenen 36 çalışmanın tamamı 21 soru bağlamında incelenerek yorumlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında, betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yöntemi incelenen verilerin yorumlanarak sayısal verilere dökülmesi sürecidir (Dawson, 2009). Betimsel analiz tekniği kullanılırken, araştırmanın alt problemlerine göre 21 soru titizlikle ele alınmıştır. Bu doğrultuda; müzik eğitimi alanında BİLSEM kurumunda görevli üç uzman görüşü alınmıştır. Çalışmanın güvenilirliğinin sağlanması aşamasında üç uzmanın aynı fikirde olduğu belirlenmiştir. Daha sonra 36 çalışmadan elde edilen veriler sayısallaştırılarak frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülmüştür. Verilerin işlenerek karşılaştırmaları yapıldıktan sonra, çözümlenerek yorumlamaları gerçekleştirilmiştir. Lisansüstü tezlerin indirilme işlemleri 25.02.2023 tarihinde gerçekleştirilmiş, daha sonra güncel çalışmaların da kapsama dâhil edilmiş olabilir düşüncesi ile 15.12.2023 tarihinde son tarama yapılmıştır.

Ayrıca, veriler, çalışmanın iç geçerliğinin sağlanması aşamasında "Bulgular" kısmında tablolar halinde verildikten sonra yorumlanması yapılmıştır. Dış geçerliliğin sağlanmasında, hem "Yöntem" kısmında araştırmanın yöntemi, veri taranma süreci, verilerin toplanması ve analiz süreçleri ile hem de çalışmalara ilişkin

bilgiler “Ek”de detaylıca ele alınmıştır. Bunlara ek olarak, çalışmanın iç güvenilirliği; elde edilen verilerin alanın uzmanları tarafından incelenerek sağlanılmıştır. Bu doğrultuda; araştırmacı ve alanın uzmanları kodlarını oluşturduktan sonra, bu kodlamalar bir araya getirilip karşılaştırılma yapılmıştır. Akabinde, kodlayıcılar arasında fikir birliğine varılmıştır. Çalışmada, dış güvenilirğin sağlanması ise, veri taranma, toplama ve analiz süreçleri ile detaylı şekilde açıklanmıştır. Bunlara ilaveten, verilerin açık bir şekilde verilmesi araştırmanın güvenilirliğini sağladığı için, bu çalışmada yer alan çalışmalara ait bilgiler (yazar adı ve soyadı, yıl ve konu başlığı) Ek’ler başlığı altında verilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik bulgular yer almaktadır.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezler hangi yıllar aralığında hazırlanmıştır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 1’de yer almaktadır.

Çizelge 1. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Tezlerin Adı	Yılı	Türü
BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanılmasında karşılaştıkları sorunların incelenmesi	2007	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları	2014	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’e devam eden üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler: Sakarya ili örneği	2014	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları	2017	Yüksek Lisans Tezi
Müzik eğitiminde öğretmen-öğrenci-ebeveyn iletişiminin Antalya BİLSEM örneği	2017	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri	2018	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’ne devam eden üstün yetenekli öğrencilerin anne ve babalarının karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Bitlis İli Örneği)	2019	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’de müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi	2019	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi	2019	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’lerde uygulanan keman eğitimi	2019	Yüksek Lisans tezi
BİLSEM öğrencilerinin müzikal yaratıcılıklarının ve akış deneyimlerinin uzaktan eğitim uygulaması üzerinden değerlendirilmesi	2021	Doktora tezi
BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri	2022	Yüksek Lisans Tezi
BİLSEM’lerde müzik teknolojileri altyapı durumu ve müzik öğretmenlerinin beklentileri	2022	Yüksek Lisans Tezi
GSL müzik bölümü ile BİLSEM müzik alanı arasındaki farklar üzerine bir çalışma	2023	Yüksek Lisans Tezi

Çizelge 1 incelendiğinde, çalışma konusuna ilişkin ilk lisansüstü tezin 2007 yılında hazırlandığı; 2008-2013 ve 2015-2016 yılları arasında ise tez hazırlanmadığı görülmektedir. 2014 yılında (f=2), 2017 yılında (f=2), 2018 yılında (f=1) yüksek lisans tezleri hazırlanmıştır. En çok yüksek lisans tezin hazırlandığı yıl ise 2019'dur. 2019 yılında (f=4), 2022 yılında (f=2), 2023 yılında ise (f=1) yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Doktora tezlerinin ise yalnızca (f=1) tane olduğu ve 2021 yılında hazırlandığı görülmektedir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerin yöntem, model ve örneklem gruplarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılım Çizelge 2'deki gibidir.

Çizelge 2. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Yöntemlerine, Modellerine ve Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışmanın Adı	Yöntemi	Modeli	Örneklem grubu
BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanılmasında karşılaştıkları sorunların incelenmesi	Nitel-Nicel	Durum çalışması	10 müzik öğretmeni
BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5.,6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları	Belirtilmemiş	Kesitselbetimsel tarama	342 öğrenci
BİLSEM’e devam eden üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler: Sakarya ili örneği	Nitel	İçerik analizi	108 veli
BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları	Nitel-nicel	Karma araştırma	210 öğrenci
Müzik eğitiminde öğretmen-öğrenci-ebeveyn iletişiminin BİLSEM örneği	Nitel	Durum çalışması	6 öğrenci
BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri	Nitel	Betimsel analiz	25 müzik öğretmeni
BİLSEM’lere devam eden üstün yetenekli öğrencilerin anne ve babalarının karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Bitlis ili örneği)	Nitel	Betimsel analiz	30 veli
BİLSEM’de müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi	Nicel	Durum Çalışması	203 öğrenci
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi	Nicel	Betimsel analiz	4 müzik öğretmeni, 47 öğrenci

Çizelge 2 – devamı

Çalışmanın Adı	Yöntemi	Modeli	Örnekleme grubu
BİLSEM’lerde uygulanan keman eğitimi	Nitel	Durum çalışması	26 müzik öğretmeni
BİLSEM öğrencilerinin müzikal yaratıcılıklarının ve akış deneyimlerinin uzaktan eğitim uygulaması üzerinden değerlendirilmesi	Nicel	Deneysel desen	10 öğrenci
BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri	Nitel	Durum çalışması	10 müzik öğretmeni
BİLSEM’lerde müzik teknolojileri altyapı durumu ve müzik öğretmenlerinin beklentileri	Nitel	Tarama modeli	79 müzik öğretmeni
GSL müzik bölümü ile BİLSEM müzik alanı arasındaki farklar üzerine bir çalışma	Nitel	İçerik analizi	BİLSEM ve GSL müzik alanı öğretmenleri ve okul yöneticileri

Çizelge 2 incelendiğinde, lisansüstü tezlerde nitel araştırma (f=8), nicel araştırma (f=3), hem nitel hem nicel yöntem (f=2) kullanılmıştır. Bir lisansüstü tezde ise yöntemden bahsedilmemektedir. Lisansüstü tezlerin durum çalışması (f=5), betimsel analiz (f=3), içerik analizi (f=2); her birinden birer tane olmak üzere sırasıyla kesitsel betimsel tarama, karma, tarama ve deneysel desen modeli kullanıldığı tespit edilmiştir. Örneklem grupları incelendiğinde lisansüstü tezlerin müzik öğretmenleri ve öğrenciler (f=5), veliler (f=2) müzik öğretmeni-okul yöneticileri ve müzik öğretmeni-öğrenci (f=1) ile yürütüldüğü tespit edilmiştir.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerde hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?” sorusuna ilişkin dağılım Çizelge 3’teki gibidir.

Çizelge 3. İncelenen Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama araçları	f	%
Görüşme formları (yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış)	9	40.9
Anket	4	18.1
Tutum ölçeği	3	13.6
Görüşme	1	4.5
Literatür taraması	1	4.5
Yansıtıcı günlük	1	4.5
Çocuklar için problem çözme envanteri (ÇPÇE)	1	4.5
Dereceli puanlama anahtarı	1	4.5
Kısa form	1	4.5
Toplam	22	100

Çizelge 3’te, lisansüstü tezlerin veri toplama sürecinde en çok görüşme formunun (f=9) kullanıldığı görülmektedir. Bunu sırası ile anket (f=4), tutum ölçeği (f=3), görüşme, yansıtıcı günlük, ÇPÇE, dereceli puanlama anahtarı ve kısa formun (f=1) takip ettiği belirlenmiştir.

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerde hangi veri analiz teknikleri kullanılmıştır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 4’teki gibidir.

Çizelge 4. İncelenen Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımı

Veri Analiz Teknikleri	f	%
İçerik Analizi	10	55.5
SPSS	4	22.2
Mann Whitney U test	1	5.5
Aritmetik ortalama	1	5.5
ANOVA	1	5.5
Betimsel analiz	1	5.5
Toplam	18	100

Çizelge 4 incelendiğinde, veri analiz tekniklerinden en çok içerik analizi tekniği (f=11) kullanıldığı, bunu sırası ile SPSS (f=4), Mann Whitney U testi (f=1), aritmetik ortalama (f=1), ANOVA (f=1) ve betimsel analiz (f=1) kullanıldığı görülmektedir.

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerde sonuç, tartışma ve öneriler kısmı bulunmakta mıdır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 5’teki gibidir.

Çizelge 5. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Sonuç, Tartışma ve Öneriler Kısımına Göre Dağılımı

Bölümler	f	%
Sonuç	14	100
Öneriler	14	100
Tartışma	8	57.14

Çizelge 5 incelendiğinde, lisansüstü tezlerin tamamında sonuç ve öneriler bölümlerinin bulunduğu, ancak yalnızca 8’inde tartışma bölümü bulunduğu görülmektedir.

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 6’daki gibidir.

Çizelge 6. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%
Kırıkkale Üniversitesi	2	14.28
Marmara Üniversitesi	1	7.14
Trakya Üniversitesi	1	7.14
Akdeniz Üniversitesi	1	7.14
Sakarya Üniversitesi	1	7.14
Fırat Üniversitesi	1	7.14
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	7.14
Okan Üniversitesi	1	7.14
Pamukkale Üniversitesi	1	7.14
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	7.14
İnönü Üniversitesi	1	7.14
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	7.14
Atatürk Üniversitesi	1	7.14
Toplam	14	100

Çizelge 6’ya göre; lisansüstü tezler 13 farklı üniversitede hazırlanmıştır. Bu tezler, sırasıyla Kırıkkale Üniversitesi’nde (f=2), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Okan Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi’nde (f=1) hazırlandığı tespit edilmiştir.

4.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitülere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 7’deki gibidir.

Çizelge 7. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Enstitüye Göre Dağılımı

Yılı	Eğitim Bilimleri		Lisansüstü Eğitim		Sosyal Bilimler		Güzel Sanatlar	
	f	%	f	%	f	%	f	%
2007	1	7.14	-	0	-	0	-	0
2014	1	7.14	-	0	1	7.14	-	0
2017	1	7.14	-	0	-	0	1	7.14
2018	-	0	-	0	1	7.14	-	0
2019	2	14.28	-	0	2	14.28	-	0
2020	-	0	-	0	-	0	-	0
2021	1	7.14	-	0	-	0	-	0
2022	1	7.14	1	0	-	0	-	0
2023	1	7.14	-	0	-	0	-	0

Çizelge 7 incelendiğinde, lisansüstü tezlerin en fazla EBE’de hazırlandığı (f=8), ilk çalışmanın 2007 (f=1) yılında gerçekleştiği son çalışmanın ise 2023 (f=3) yılında hazırlandığı görülmektedir. SBE’de yapılan çalışmalar incelendiğinde, toplam (f=4) çalışmanın olduğu ve ilk çalışmanın 2014 (f=1) yılında yapıldığı belirlenmiştir. GSE’de ve LEE’de yalnızca 1’er lisansüstü tez çalışmasının hazırlandığı ve bu çalışmaların sırasıyla 2017 (f=1) ve 2022 (f=1) yıllarında hazırlandığı tespit edilmiştir. 2007, 2018, 2021 ve 2023 yıllarında (f=1); 2014, 2017 ve 2022 yıllarında (f=2); 2019 yılında ise (f=4) lisansüstü tez çalışması yapılmıştır. 2020 yılında ise lisansüstü tezin hazırlanmadığı görülmektedir. Dolayısı ile lisansüstü tezlerin en fazla EBE’de (f=8), bunu sırasıyla SBE’de (f=4), LEE ve GSE’de (f=1) takip etmektedir.

4.8. Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı anabilim dallarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 8’deki gibidir.

Çizelge 8. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	f	%
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı	7	50
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı	2	14.28
Müzik Anabilim Dalı	2	14.28
Müzik Anasanat Dalı	2	14.28
Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı	1	7.14
Toplam	14	100

Çizelge 8’e göre, sırası ile GSEABD’da (f=7), MAS’da (f=2), EBAD’da (f=2), MAB’da (f=2), EÇABD’da (f=1) hazırlandığı tespit edilmiştir.

4.9. Araştırmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen lisansüstü tezlerin danışmanlarının unvanlarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 9’deki gibidir.

Çizelge 9. İncelenen Lisansüstü Tezlerin Danışmanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman Unvanları	f	%
Prof. Dr.	5	33.3
Dr. Öğr. Üyesi	5	33.3
Doç. Dr.	4	26.6
Yard. Doç.	1	6.66
Toplam	15	100

Çizelge 9’da tezlerin Prof. Dr. unvanlı (f=5), Dr. Öğr. Üyesi (f=4), Doç. Dr. unvanlı (f=4), Yard. Doç. (f=1) unvanlı danışmanlarla hazırlandığı tespit edilmiştir.

4.10. Araştırmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen uluslararası kitap bölümleri hangi yıllar aralığında hazırlanmıştır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 10’deki gibidir.

Çizelge 10. İncelenen Uluslararası Kitap Bölümlerinin Hazırlandığı Yıllarına Göre Dağılımı

Çalışmanın Adı	Yılı
Üstün yetenekli öğrencilerin müzikal ilgi ve beğeni tutumlarının incelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)	2019
BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik dersine yönelik görüş ve tutumları	2020
BİLSEM’lerde yürütülen müzik eğitiminin içerik ve uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (Kahramanmaraş BİLSEM Örneği)	2020
Uzaktan eğitim sürecinde BİLSEM sanat (müzik) alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzik dersinde yaşadıkları sıkıntılar	2021
BİLSEM’lerde öğrenim gören müzik birimi öğrencilerinin yaşadıkları sorunların incelenmesi	2022
BİLSEM’lerde öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerinin “müzik öğretmeni” kavramına ilişkin metaforları	2022
BİLSEM müzik yetenek alanı öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi	2022
BİLSEM’lerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin derslerde kullanılan eğitim programlarına yönelik görüşleri	2023
BİLSEM müzik biriminde öğrenim görmekte olan öğrenci velilerinin müzik birimine yönelik beklentilerinin değerlendirilmesi: Osmaniye ili örneği	2023
BİLSEM müzik alanı öğrenci tanılama sürecine yönelik müzik öğretmenlerinin görüşleri	2023
BİLSEM’lerde müzik alanında öğrenim gören öğrenci velilerinin çocuklarının müzikal gelişimlerine yönelik beklentileri	2023

Çizelge 10; toplamda 11 uluslararası kitap bölümü bulunmaktadır. İlk kitap bölümünün 2019 yılı (f=1); 2020 yılı (f=2), 2021 yılı (f=1), 2022 yılı (f=3) olduğu ve 2023 yılının ise (f=4) en çok kitap bölümünün olduğu yıl olarak belirlenmiştir.

4.11. Araştırmanın On Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen uluslararası kitap bölümlerinde kullanılan yöntem, model ve örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 11’deki gibidir.

Çizelge 11. İncelenen Uluslararası Kitap Bölümlerinde Kullanılan Yöntem, Model ve Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışmanın adı	Yöntemi	Modeli	Örneklem Grubu
Üstün yetenekli öğrencilerin müzikal ilgi ve beğeni tutumlarının incelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)	Nitel	Sistemantik derleme	18 yayın
BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik dersine yönelik görüş ve tutumları	Nitel-Nitel	Tarama modeli	210 öğrenci
BİLSEM’lerde yürütülen müzik eğitiminin içerik ve uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (Kahramanmaraş BİLSEM örneği)	Nitel	Doküman inceleme	107 Tez inceleme
Uzaktan eğitim sürecinde BİLSEM sanat (müzik) alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzik dersinde yaşadıkları sıkıntılar	Nitel	Betimsel analiz	10 öğrenci
BİLSEM’lerde öğrenim gören müzik birimi öğrencilerinin yaşadıkları sorunların incelenmesi	Nitel	Betimsel analiz	10 öğrenci
BİLSEM’lerde öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerinin “müzik öğretmeni” kavramına ilişkin metaforları	Nitel	Olgubilim	43 öğrenci
BİLSEM müzik yetenek alanı öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi	Nitel	Tarama modeli	71 öğrenci
BİLSEM’lerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin derslerde kullanılan eğitim programlarına yönelik görüşleri	Nitel	Betimsel analiz	12 müzik öğretmeni
BİLSEM müzik biriminde öğrenim görmekte olan öğrenci velilerinin müzik birimine yönelik beklentilerinin değerlendirilmesi: Osmaniye ili örneği	Nitel	Betimsel Analiz	15 veli
BİLSEM müzik alanı öğrenci tanılama sürecine yönelik müzik öğretmenlerinin görüşleri	Nitel	Betimsel Analiz	12 müzik öğretmeni
BİLSEM’lerde müzik alanında öğrenim gören öğrenci velilerinin çocuklarının müzikal gelişimlerine yönelik beklentileri	Nitel	İçerik analizi	15 veli

Çizelge 11 incelendiğinde kitap bölümünün 8’inin nitel, 2’sinin nicel, 1’inin ise nitel-nitel araştırma yöntemi ile hazırlandığı görülmektedir. Bu çalışmaların 2’sinde tarama modeli; 5’inde betimsel analiz; sistemantik derleme, içerik analizi,

doküman inceleme ve olgubilim deseni modeli ise 1'er tanesinde kullanılmıştır. Çalışmaların örneklem gruplarına bakıldığında, öğrenciler üzerine 5 tane; müzik öğretmenleri ve velilerle 2'şer tane; yayın inceleme ve tez incelemesi örneklem gruplarından ise 1 tane yapılmıştır.

4.12. Araştırmanın On İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen makaleler hangi yıllar aralığında hazırlanmıştır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 12'deki gibidir.

Çizelge 12. İncelenen Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Çalışmanın Adı	Yılı
BİLSEM'lerde verilen piyano eğitiminin incelenmesi	2017
BİLSEM'lerde müzik yeteneği ile tanımlanmış öğrencilerin Kaufman ölçeğine göre yaratıcılık alanlarının belirlenmesi	2017
BİLSEM 'deki öğrencilerin müzik eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri	2019
Salihli BİLSEM müzik alanı mezunlarının aldıkları eğitimin meslek durumlarına etkisi	2019
BİLSEM müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması	2019
Türkiye'de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan çalışmalar: Sistematik bir derleme	2020
BİLSEM'lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi	2021
BİLSEM müzik sınavında öğrencilerin ve velilerin sınava ilişkin farkındalıklarını arttırmaya yönelik bir çalışma (Aksaray ili örneği)	2022
Özengen müzik eğitimi kurumlarında ve BİLSEM'de çalgı derslerini yürüten eğitimcilerin karşılaştığı problemler (Sivas ili örneği)	2023
Müzik alanında özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM eğitim süreci	2023
BİLSEM'lerin özel yetenek müzik alanı öğrencilerinin ileri dönem meslek seçimleri	2023

Çizelge 12'ye göre, makalenin ilkinin 2017 yılında hazırlandığı; makaleler incelendiğinde 2020, 2021 ve 2022 yıllarında (f=1), 2017 yılında (f=2), 2019 ve 2023 yılında (f=3) makalenin hazırlandığı belirlenmiştir.

4.13. Araştırmanın On Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen makalelerde kullanılan yöntem, model ve örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 13'teki gibidir.

Çizelge 13. İncelenen Makalelerin Yöntem, Model ve Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışmanın Adı	Yöntemi	Modeli	Örneklem Grubu
BİLSEM’lerde verilen piyano eğitiminin incelenmesi	Nitel	Durum çalışması	6 piyano eğitmeni
BİLSEM’lerde müzik yeteneği ile tanımlanmış öğrencilerin Kaufman ölçeğine göre yaratıcılık alanlarının belirlenmesi	Nicel	Genel tarama	65 öğrenci
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri	Nitel	Belirtilmemiş	8 öğretmen
Salihli BİLSEM müzik alanı mezunlarının aldıkları eğitimin meslek durumlarına etkisi	Nitel	Olgu bilim deseni	18 mezun öğrenci
BİLSEM müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması	Nitel	Olgu bilim deseni	100 öğrenci
Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan çalışmalar: Sistematik bir derleme	Nitel	Doküman analizi	Tez, bildiri, kitap, doküman
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi	Nicel	Genel tarama	47 öğrenci
BİLSEM müzik sınavında öğrencilerin ve velilerin sınava ilişkin farkındalıklarını arttırmaya yönelik bir çalışma (Aksaray ili örneği)	Nitel	Tek durum çalışması	41 öğrenci 31 veli
Özengen müzik eğitimi kurumlarında ve BİLSEM’de çalgı derslerini yürüten eğitimcilerin karşılaştığı problemler (Sivas ili örneği)	Nitel	Belirtilmemiş	16 eğitimci
Müzik alanında özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM eğitim süreci	Nitel	Literatür tarama	Belirtilmemiş
BİLSEM’lerin özel yetenek müzik alanı öğrencilerinin ileri dönem meslek seçimleri	Nitel	Genel tarama	28 öğrenci

Çizelge 13 incelendiğinde, makalelerin nitel (f=9) ve nicel araştırma yöntemi (f=2) ile ele alındığı görülmektedir. Çalışmaların modellerine bakıldığında; genel tarama modeli (f=3), olgu bilim (f=2), durum çalışması, doküman analizi, literatür taraması ve tek durum çalışması (f=1) modeli kullanılmıştır. İki çalışmada ise kullanılan model belirtilmemiştir. Çalışmaların örneklem gruplarını öğrenciler (f=4); öğretmenler (f=3); mezun öğrenciler, öğrenci ve veliler, tez, bildiri, kitap ve dokümanlar (f=1) oluşturmaktadır. Bir çalışmanın ise örneklem grubu belirtilmemiştir.

4.14. Araştırmanın On Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen makalelerin veri toplama araçları nelerdir?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 14’teki gibidir.

Çizelge 14. İncelenen Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama araçları	f	%
Görüşme formu (yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış)	4	33.3
Anket	3	25
Form	1	8.3
KAYÖ-TR	1	8.3
Doküman analizi	1	8.3
Tutum ölçeği	1	8.3
Belirtilmemiş	1	8.3
Toplam	12	100

Çizelge 14, makalede verilerin en çok görüşme formu ile toplandığını göstermektedir. Veriler sırası ile görüşme formuyla (f=5); anket (f=3) yöntemiyle; form, KAYÖ-TR, doküman analizi ve tutum ölçeği (f=1) ile toplanmıştır. Bir çalışmanın veri toplama aracı ise belirtilmemiştir.

4.15. Araştırmanın On Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen makalelerin veri analiz yöntemleri nelerdir?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 15’teki gibidir.

Çizelge 15. İncelenen Makalelerin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Veri Analiz Teknikleri	f	%
İçerik analizi	5	45.4
Belirtilmemiş	3	27.2
Betimsel analiz	1	9.09
Sistematik Derleme	1	9.09
SPSS	1	9.09
Toplam	11	100

Çizelge 15 incelendiğinde, makale verilerinin en çok içerik analizi yöntemiyle (f=5) hazırlandığı görülmektedir. Kullanılan diğer veri analiz yöntemleri ise sırasıyla, betimsel analiz (f=1), sistematik derleme ve SPSS (f=1) yöntemleridir. Üç makalede veri analiz yöntemi belirtilmemiştir.

4.16. Araştırmanın On Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İncelenen makalelerin yayınlandıkları dergilere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 16’deki gibidir.

Çizelge 16. İncelenen Makalelerin Yayınlandıkları Dergilere Göre Dağılımı

Yılı	f	%
Akademik Bakış Dergisi	1	9.09
Eğitimde Kuram ve Uygulama	1	9.09
Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi	1	9.09
Avrasya Müzik ve Dans Dergisi	1	9.09
Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi	1	9.09
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	1	9.09
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi	1	9.09
MAKÜ Eğitim Fakültesi Dergisi	1	9.09
Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi	1	9.09
Balkan Müzik ve Sanat Dergisi	1	9.09
İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi	1	9.09
Toplam	11	100

Çizelge 16’da görüldüğü gibi, makalelerin hepsi birbirlerinden farklı dergilerde yayınlanmıştır. Bu dergiler; Akademik Bakış Dergisi, Eğitimde Kuram ve Uygulamalar, Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi, Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, Avrasya Müzik ve Dans Dergisi, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, MAKÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, Balkan Müzik ve Sanat Dergisi, İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat dergisidir.

4.17. Araştırmanın On Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmaların (lisansüstü tez, uluslararası kitap bölümü ve makale) hazırlandıkları yıllara göre dağılımları nasıldır? sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 17’deki gibidir.

Çizelge 17. İncelenen Çalışmaların Hazırlandıkları Yıllarına Göre Dağılımı

Yılı	f	%
2019	8	22.2
2023	8	22.2
2022	6	16.6
2017	4	11.1
2020	3	8.3
2021	3	8.3
2014	2	5.5
2018	1	2.7
2007	1	2.7
Toplam	36	100

Çizelge 17, çalışmaların büyük çoğunluğunun 2019 (f=8) ve 2023 (f=8) yılında hazırlandığı, bunu sırası ile 2022 (f=6), 2017 (f=4), 2020 (f=3), 2021 (f=3) ve 2014 (f=2) yılının takip ettiği belirlenmiştir. Buna ilaveten; 2018 ve 2007 yıllarında (f=1) çalışmanın, 2007 yılında ise (f=1) çalışmanın hazırlandığı tespit edilmiştir.

4.18. Araştırmanın On Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmaların türlerine göre dağılımları nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 18’deki gibidir.

Çizelge 18. İncelenen Çalışmaların Türlerine Göre Dağılımı

Tür	f	%
Lisansüstü Tez	14	38.8
Makale	11	30.5
Uluslararası Kitap bölümü	11	30.5
Toplam	36	100

Çizelge 18, çalışmaların sırası ile lisansüstü tez (f=14), makale (f=11) ve uluslararası kitap bölümü (f=11) olduğunu göstermektedir. Buna göre en fazla çalışma lisansüstü tez olarak hazırlanmıştır.

4.19. Araştırmanın On Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular

“Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmalarda hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 19’deki gibidir.

Çizelge 19. İncelenen Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yöntem	f	%
Nitel araştırma	25	69.4
Nicel araştırma	7	19.4
Nitel-Nicel araştırma	3	8.3
Belirtilmemiş	1	2.7
Toplam	36	100

Çizelge 19'a göre, çalışmalarda nitel araştırma (f=25); nicel araştırma (f=7); nitel-nicel araştırma (f=3) yöntemlerinin birlikte kullanıldığı, buna karşın çalışmaların birinde yöntemin belirtilmediği, çalışmalarda en fazla nitel araştırma yönteminin, en az ise nitel-nicel araştırma yönteminin ele alındığı tespit edilmiştir.

4.20. Araştırmanın Yirminci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmalarda hangi araştırma modelleri kullanılmıştır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 20'deki gibidir.

Çizelge 20. İncelenen Çalışmaların Araştırma Modellerine Göre Dağılımı

Model	f	%
Betimsel analiz	8	22.2
Durum çalışması	6	16.6
Olgu bilim deseni	3	8.3
Tarama modeli	3	8.3
İçerik analizi	3	8.3
Genel tarama	3	8.3
Doküman analizi	2	5.5
Belirtilmemiş	2	5.5
Deneysel desen	1	2.7
Karma	1	2.7
Kesitsel betimsel tarama	1	2.7
Literatür tarama	1	2.7
Tek durum çalışması	1	2.7
Sistematik derleme	1	2.7
Toplam	36	100

Çizelge 20'de çalışmaların modellerine göre dağılımlarına bakıldığında, betimsel analiz (f=8); durum çalışması (f=6), olgu bilim deseni, tarama modeli, içerik analizi ve genel tarama (f=3); doküman analizi ve model belirtilmeyen (f=2); deneysel desen, karma, kesitsel betimsel tarama, literatür tarama, tek durum

çalışması, sistematik derleme (f=1) modellerinin kullanıldığı görülmektedir. Buna ilaveten, çalışmalarda en fazla betimsel analiz modeli tercih edilmiştir.

4.21. Araştırmanın Yirmi Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“Konu başlığı ile ilgili incelenen çalışmalarda kullanılan örneklem gruplarının dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin dağılımlar Çizelge 21’deki gibidir.

Çizelge 21. İncelenen Çalışmaların Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı

Örneklem Grubu	f	%
Öğrenci	14	38.8
Öğretmen	10	27.7
Veli	4	11.1
Yönetici ve öğretmenler	1	2.7
Tez	1	2.7
Bildiri, kitap, doküman	1	2.7
Öğrenci-veli	1	2.7
Yayın	1	2.7
Müzik öğretmeni ve öğrenci	1	2.7
Mezun öğrenci	1	2.7
Belirtilmemiş	1	2.7
Toplam	36	100

Çizelge 21, öğrenciler (f=14); öğretmenler (f=10); veliler (f=4); yönetici ve öğretmenler, tezler, bildiri-kitap-dokümanlar, öğrenci-veli, yayınlar, müzik öğretmeni ve öğrenci, mezun öğrenci ve belirtilmemiş (f=1) çalışmaların örneklem grubunu göstermektedir. Bu doğrultuda, araştırmalarda en fazla öğrencilerle çalışma yapıldığı belirlenmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ilgili alanyazınla ilişkilendirilerek tartışıldıktan sonra önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın sonucunda, konu başlığına yönelik 13 yüksek lisans tezin, 1 doktora tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu lisansüstü tezler incelendiğinde, ilk lisansüstü tezin 2007 yılında hazırlandığı; 2008-2013 ve 2015 ve 2016 yılları arasında ise tez hazırlanmadığı görülmektedir. 2014 yılında (f=2), 2017 yılında (f=2), 2018 yılında yalnızca (f=1) yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. En çok yüksek lisans tezin hazırlandığı yıl ise 2019'dur. 2019 yılında (f=4), 2022 yılında (f=2), 2023 yılında ise (f=1) yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Doktora tezlerinin ise yalnızca (f=1) tane olduğu ve 2021 yılında hazırlandığı belirlenmiştir.

Lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemler incelendiğinde; nitel araştırma (f=8), nicel araştırma (f=3), hem nitel hem de nicel yöntem (f=2) kullanılmıştır. Bir lisansüstü tezde ise yöntemden bahsedilmemektedir. Lisansüstü tezlerde kullanılan modellere bakıldığında; durum çalışması (f=5), betimsel analiz (f=3), içerik analizi (f=2); her birinden birer tane olmak üzere sırasıyla kesitsel betimsel tarama, karma, tarama ve deneysel desen modeli kullanıldığı tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerin örneklem grupları incelendiğinde; müzik öğretmenleri ve öğrenciler (f=5), veliler (f=2) müzik öğretmeni-okul yöneticileri ve müzik öğretmeni-öğrenci (f=1) ile yürütüldüğü tespit edilmiştir.

Araştırmanın bir başka sonucunda, lisansüstü tezlerin veri toplama sürecinde en çok görüşme formunun (f=9) kullanıldığı görülmektedir. Bunu sırası ile anket (f=4), tutum ölçeği (f=3), görüşme, yansıtıcı günlük, ÇPÇE, dereceli puanlama anahtarı ve kısa formun (f=1) takip ettiği belirlenmiştir. Kullanılan veri analiz

teknikleri incelendiğinde, en çok içerik analizi tekniği (f=10) kullanıldığı, bunu sırası ile SPSS (f=4), Mann Whitney U testi (f=1), aritmetik ortalama (f=1), ANOVA (f=1) ve betimsel analizin (f=1) takip ettiği görülmektedir.

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin tamamında sonuç ve öneriler kısmının bulunduğu, tartışma bölümünün (f=6) yüksek lisans tezinde bulunmadığı görülmektedir.

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin 13 farklı üniversitede; Kırıkkale Üniversitesi (f=2); Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Okan Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi (f=1) olmak üzere hazırlandığı tespit edilmiştir.

Lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitüye yönelik sonuçlar incelendiğinde, en fazla EBE’de hazırlandığı (f=8) ve ilk çalışmanın 2007 (f=1) yılında gerçekleştiği son çalışmanın ise 2023 (f=3) yılında hazırlandığı görülmektedir. SBE’de yapılan çalışmalar incelendiğinde toplam (f=4) çalışmanın yapıldığı ve ilk çalışmanın 2014 (f=1) yılında hazırlandığı görülmektedir. GSE’de ve LEE’de yalnızca 1’er tez çalışmasının hazırlandığı ve bu çalışmaların sırasıyla 2017 (f=1) ve 2022 (f=1) yıllarında hazırlandığı tespit edilmiştir. 2007, 2018, 2021 ve 2023 yıllarında 1, 2014,

2017 ve 2022 yıllarında 2, 2019 yılında ise 4 lisansüstü tez çalışması hazırlanmıştır. 2020 yılında ise lisansüstü tezin hazırlanmadığı görülmektedir. Dolayısı ile tezlerin en fazla EBE’de hazırlandığı (f=8), bunu sırasıyla SBE (f=4), LEE ve GSE’nin (f=1) takip ettiği görülmektedir.

Lisansüstü tezlerin hazırlandığı anabilim dallarına yönelik sonuçlar incelendiğinde, sırası ile GSEABD’da (f=7), MAS’da (f=2), EBAD’da (f=2), MAB’da (f=2), EÇABD’da (f=1) hazırlandığı tespit edilmiştir.

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin Prof. Dr. unvanlı (f=5), Dr. Öğr. Üyesi (f=5), Doç. Dr. unvanlı (1’i doktora tezi danışmanı) (f=4), Yard. Doç. (f=1) unvanlı danışmanlarla hazırlandığı; Prof. Dr. ve Dr. Öğr. Üyesi unvanlı danışmanlarla tezlerin en çok yürütüldüğü tespit edilmiştir.

Araştırmanın diğer sonuçları incelendiğinde, BİLSEM müzik alanında yazılan 11 uluslararası kitap bölümü bulunmakla birlikte; ilk kitap bölümünün 2019 (f=1) yılında, 2023 (f=4) yılında ise en çok kitap bölümünün olduğu, 2019 ve 2021 yıllarında (f=1), 2020 yılında (f=2), 2022 yılında (f=3), 2023 yılında (f=4) kitap bölümünün hazırlandığı görülmektedir. Çalışmaların 8'inin nitel, 2'sinin nicel, 1'inin ise nitel-nicel araştırma yöntemi ile hazırlandığı belirlenmiştir. Bu çalışmaların 2'sinde tarama modeli; 5'inde betimsel analiz; sistematik derleme, içerik analizi, doküman inceleme ve olgubilim deseni modeli 1'er tanesinde kullanılmıştır. Lisansüstü tezlerin örneklem gruplarına bakıldığında öğrenciler üzerine 5 tane; öğretmenlerle ve velilerle 2 tane, yayın inceleme ve tez incelemesi örneklem gruplarından ise 1'er tane yapılmıştır.

Araştırmanın başka bir sonucunda, konu başlığına yönelik 11 makalenin ilkinin 2017 yılında hazırlandığı; 2020, 2021 ve 2022 yılında (f=1), 2017 yılında (f=2), 2019 ve 2023 (f=3) makalenin hazırlandığı tespit edilmiştir. Makaleler, nitel araştırma yöntemiyle (f=9); nicel araştırma yöntemi (f=2) ile ele alınmıştır. Çalışmaların modeline bakıldığında genel tarama modeli (f=3), olgu bilim (f=2), durum çalışması, doküman analizi, literatür taraması ve tek durum çalışması (f=1) modeli kullanılmıştır. İki çalışmada ise kullanılan model belirtilmemiştir. Çalışmaların örneklem gruplarını; öğrenciler (f=4); öğretmenler (f=3); mezun öğrenciler, öğrenci ve veliler, tez, bildiri, kitap ve dokümanlar (f=1) oluşturmaktadır. Bir makalenin ise, örneklem grubu belirtilmemiştir.

Makaledeki verilerin en çok görüşme formu ile toplandığı görülmektedir. Makale verilerinin sırası ile görüşme formuyla (f=5); anket (f=3) yöntemiyle; form, KAYÖ-TR, doküman analizi ve tutum ölçeği (f=1) ile toplandığı; bir makalede veri toplama aracının belirtilmediği, verilerin en çok içerik analizi yöntemiyle (f=5) hazırlandığı; kullanılan diğer veri analiz yöntemlerinin ise sırasıyla betimsel analiz sistematik derleme (f=1), SPSS (f=1) yöntemleri olduğu; (f=3) makalede veri analiz yönteminin belirtilmediği; tespit edilmiştir. Makalelerin yayımlandıkları dergiler (f=1)'er olmak üzere; Akademik Bakış Dergisi, Eğitimde Kuram ve Uygulamalar, Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi, Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, Avrasya Müzik ve Dans Dergisi, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, MAKÜ Eğitim Fakültesi Dergisi,

Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, Balkan Müzik ve Sanat Dergisi, İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat dergisidir.

Diğer bir araştırmanın sonucunda, Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik çalışmaların büyük çoğunluğunun 2019 ve 2023 (f=8) yılında hazırlandığı, bunu sırası ile 2022 yılında (f=6), 2017 (f=4), 2020, 2021 (f=3) ve 2014 (f=2) yılının takip ettiği belirlenmiştir. Buna ilaveten; 2018 ve 2007 yıllarında (f=1) çalışmanın hazırlandığı görülmektedir. İncelenen tüm çalışmalara ilişkin sonuçlara bakıldığında sırası ile tez (f=14), uluslararası kitap bölümü (f=11) ve makale (f=11) olduğu ele alınmaktadır. Böylelikle, en fazla çalışmanın lisansüstü tezlerden oluştuğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, çalışmalarda nitel araştırma (f=25); nicel araştırma (f=7); nitel-nicel araştırma (f=3) yönteminin birlikte kullanıldığı, buna karşın bir çalışmada yöntemin belirtilmediği görülmektedir. Bu doğrultuda, en fazla nitel araştırma yönteminin; en az ise nitel-nicel araştırma yönteminin ele alındığı tespit edilmiştir. Çalışmaların modellerine bakıldığında, betimsel analiz (f=8); durum çalışması (f=6); olgu bilim deseni, tarama modeli, içerik analizi ve genel tarama (f=3); doküman analizi ve model belirtilmeyen (f=2); deneysel desen, karma, kesitsel betimsel tarama, literatür tarama, tek durum çalışması, sistematik derleme (f=1) modellerinin kullanıldığı görülmektedir. Ancak, çalışmalarda en fazla betimsel analiz modeli tercih edilmiştir.

Çalışmaların örneklem grupları incelendiğinde öğrenciler (f=14); öğretmenler (f=10); veliler (f=4); yönetici ve öğretmenler, tezler, bildiri-kitap-dokümanlar, öğrenci-veli, yayınlar, müzik öğretmeni ve öğrenci, mezun öğrenci ve belirtilmemiş (f=1) çalışmaların örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmalarda en fazla öğrencilerle çalışma yapıldığı belirlenmiştir.

Bu çalışma, Türkiye’de BİLSEM kurumlarında müzik alanı üzerine yapılan çalışmaların incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Konu başlığı ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler incelendiğinde; ilk tezin 2007 yılında, son tezin 2023 yılında hazırlandığı; 14 lisansüstü tezdən 13’ünün yüksek lisans tezi, 1’inin ise doktora tezi olduğu görülmektedir. Bu sonuç, 2007-2023 yılları arasında lisansüstü tez sayısının az olduğunu düşündürmektedir. Ülkemizde 81 ilde BİLSEM olmasına karşın özellikle doktora tezlerinin bu denli az olma sebebinin, müzik alanında doktora yapan kişi

sayısının yüksek lisans yapan kişi sayısına oranla daha az olması gösterilebilir. Oruç ve Çağır (2022) BİLSEM kurumlarını incelemeye yönelik hazırladıkları çalışmalarında, var olan doktora tezlerinin sayısının oldukça az olduğuna, yüksek lisans tezlerinde ise yakın dönemde bir artış olmasına rağmen doktora tezlerindeki bu artışın henüz gerçekleşmediğine değindikleri görülmektedir. Bunun nedenini ise araştırmacılar, BİLSEM kurumlarının henüz ülkemizde yeni tanınmaya başlaması olarak ele almaktadırlar. Bu bulgu çalışmanın bulgusunu destekler niteliktedir.

Kasap (2006, s. 10), ülkemizde müzik alanında eğitim veren doktora programlarını incelediğinde, müzik ve özel yetenek alanında açılmış bir program olmadığını tespit etmiştir. Aynı zamanda, müzik eğitimi alanında var olan doktora programı sayısının az olduğunu bunun sebebinin de üniversitelerdeki öğretim görevlisi sayısının yetersiz olmasına bağlamaktadır. Elde edilen sonuç, çalışmayı desteklemektedir. Lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemler incelendiğinde; çoğunlukla nitel araştırma yöntemi kullanıldığı görülmektedir. Yapılan bir çalışmada, lisansüstü eğitim gören öğrencilerin nicel çalışmalar yapmak yerine nitel çalışmalara daha fazla odaklandıkları ve nicel çalışmalar yapmaya yönelik daha çok kaygı yaşadıkları tespit edilmiştir (Çepni ve Ormancı, 2018, s.883). İlhan (2016), nicel veri analiz tekniği kullanan araştırmacıların nitel veri analizi yapan araştırmacılara göre daha fazla zorlandıklarına ilişkin bulgulara vermiştir. Dolayısıyla, araştırmacıların nitel yöntemi daha çok tercih etme nedenleri olarak, nicel analiz yönteminde zorlanmaları ve bu konuda kaygı yaşamaları gösterilebilir. Literatürde yapılan araştırmalar, çalışmanın bu bulgusunu destekler nitelik taşımaktadır.

Şüphesiz ki, BİLSEM'lerin sanat alanını temsil eden en önemli alanlardan birisi müzik alanıdır. Bu doğrultuda, yapılan çalışmalarda öğretmenleri içeren çalışmalara daha çok ağırlık verilmiş olsa da veli ve yönetici görüşlerini içeren çalışmalara da yer verilmesi önem taşımaktadır. Araştırma bulgusunda, velilerle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin sayısının oldukça az olduğu belirlenmiştir. Oysaki ebeveynlerin müzik alanında özel yetenekli çocuklarla ilgili bilgilendirilmesi ve kurum hakkında bilgi sahibi olmaları önem arz etmektedir. Aynı şekilde, BİLSEM yöneticilerinin müzik alanına yönelik görüşlerinin alınarak bu alanla ilgili bilgilerinin ölçülebilmesi ve müzik öğretmenlerine yönelik beklentilerinin ne olduğunun saptanabilmesi önemlidir. Satır (2018) çalışmasında, müzik öğretmenlerinin kurum

idarecileriyle uygun ders programlarının ayarlanmamasına; müzik dersinin idareciler tarafından yeteri kadar önemsenmemesine; idarecilerin akademik alanda öğretmenlerin eğitim alma süreçlerine destek vermemelerine yönelik sorunlar yaşadıklarına; müzik öğretmenlerinin kurum içerisinde yöneticileri ile çeşitli konulara yönelik sorunlar yaşadıklarına değinmektedir. Dolayısıyla, BİLSEM kurumlarına yönelik çalışmalarda, örneklem gruplarının yöneticilere yönelik hazırlanmasının bu sorunların çözümüne katkı sağlayacağını düşündürmektedir. Akhan ve Altaş (2021), öğretmen ve yöneticilerin zaman zaman uyumlu çalışma konusunda sorun yaşadıklarını belirtmektedir. Bu bulgular, bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Lisansüstü tezlerin sonuç, tartışma ve öneriler kısımlarına göre dağılımları incelendiğinde; tezlerin tamamında sonuç ve öneriler kısmının bulunduğu, 6 tezde ise tartışma kısmının bulunmadığı belirlenmiştir. Tezlerde yer alan tartışma bölümü çalışmada ulaşılan sonuçları desteklemek ve daha önce hazırlanan çalışmaların karşılaştırılması açısından önem arz etmektedir (Horzum vd., 2016). Aydeniz vd. (2021)'in araştırmasında sonuç ve tartışma bölümünün bulunmasının önemine yer verdiği görülmektedir. Ulaşılan bu çalışmalar, araştırmanın bulgusunu destekler nitelik taşımaktadır.

Lisansüstü tezlerin hangi üniversitelerde yapıldığına ilişkin bulgular incelendiğinde; 13 lisansüstü tezin farklı üniversitelerde hazırlandığı; 8'inin EBE'de 4'ünün SBE'de 1'inin LEE'de 1'inin ise GSE'de hazırlandığı belirlenmiştir. EBE'de hazırlanacak çalışmaların artmasının bu alandaki çalışmalara faydalı olabileceğini düşündürmektedir.

Türkiye'de 2007-2023 yılları arasında BİLSEM müzik alanına yönelik olarak toplamda uluslararası 11 kitap bölümü olduğu; ilk kitap bölümünün 2019 yılında basıldığı belirlenmiştir. Makale ve kitap bölümlerinin literatüre katkıları düşünüldüğünde kitap bölümlerinin sayısının da artmasının daha çok kitleye ulaşabilmesi açısından önemli olduğunu düşündürmektedir. Özer'in (2020) çalışmasında, BİLSEM müzik alanına yönelik kitap bölümü sayısının tez ve makale sayısına göre daha az olduğu üzerinde durulmaktadır. Bu bulgudan yola çıkarak son yıllarda hazırlanan kitap bölümü sayısının arttığı söylenebilir.

BİLSEM müzik eğitimi alanına yönelik hazırlanan makale sayısı 11'dir. İlk makale, 2017 yılında hazırlanmıştır. Ülkemizde, BİLSEM'lerin ilk olarak 1995 yılında faaliyet gösterdiği ve müzik alanına yönelik ilk tez çalışmasının 2007 yılında hazırlanıldığı düşünüldüğünde, bu alanda hazırlanan ilk makalenin 2017 yılında hazırlanmasının arada geçen 10 sene içerisinde literatürde büyük bir boşluk yaratmaktadır. Ayrıca, bu alanda ele alınan makale ve kitap bölümü sayısı eşittir. Dolayısı ile bu alana yönelik sorunların ortaya çıkarılarak ve/veya konuya yönelik gelişmelerin aktarılmasında, 1995-2017 yılları arasında makale olmamasının alanyazında eksiklik oluşturduğunu düşündürmektedir. Özer (2020), BİLSEM müzik alanındaki çalışmaların yetersiz kalmasının literatürde eksiklik yarattığına değinmiştir. Bu bulgu, çalışmadaki bulguyu destekler niteliktedir.

Görülmektedir ki, makalelerde öğretmenleri ele alan çalışmaların sayısının yetersiz; yöneticileri ele alan çalışmaların yalnızca bir tane olması konu başlığına yönelik alanyazında eksiklik yarattığı söylenebilir. Alanyazında yapılan çalışmalar, bu çalışmanın sonuçları ile benzer özellik taşımaktadır. Eren (2022), çalışmada BİLSEM idarecilerinin, yönetim ve işleyiş hakkında eksiklikleri olduğuna değinmektedir. Bu bağlamda, kurum müdürlerine yönelik hazırlanacak çalışmaların artması literatüre katkı sağlayabileceğini düşündürmektedir. Buna ilaveten, makalelerde velilere yönelik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Çünkü veli ve öğrencilerle birlikte yapılan tek makale Urhan (2022)'in hazırlamış olduğu makaledir. Müzik alanında verilen eğitimde veli, öğretmen ve öğrenci iş birliğinin önemi düşünüldüğünde, bu alanda veli ve öğrencilerle bir arada hazırlanacak olan çalışmaların sayıca artması yadsınamaz bir öneme sahiptir. Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş (2019) çalışmalarında, velilerin BİLSEM kurumlarına yönelik yaşadıkları sorunlara yer vermektedirler. Bu sorunların; velilerin, öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilere eğitim verecek düzeyde olduklarını düşünmemesi, sınava öğrenci alım süreci hakkında yeterli bilgi verilmemesi, kurumların fiziki imkanlarını kısıtlı bulmaları, program düzenlenmesinde yaşanan güçlükler şekilde ifade ettikleri görülmektedir. Dolayısıyla, BİLSEM kurumlarına yönelik veli, öğretmen ve öğrenci iletişimde çeşitli sorunların olduğu görülmektedir. Araştırmanın bulguları, bu çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Şüphesiz ki; veliler, BİLSEM müzik öğretmenleri ve BİLSEM müzik öğrencilerine yönelik olarak hazırlanacak çalışmaların, var olan sorunların

belirlenmesi ve gelecek sorunların çözülebilmesi noktasında faydalı olabileceğini düşündürmektedir.

5.2. Öneriler

- BİLSEM'lerin sanat alanını ön plana çıkararak müzik öğrencilerine yönelik çalışmaların sayılarının artırılması faydalı olabilir. Aynı zamanda hazırlanan çalışmaların özellikle öğrencilerle sınırlı tutulmayacak biçimde velilere, öğretmenlere ve yöneticilere yönelik olarak ele alınması ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlayabilir.
- Çalışmalar çoğunlukla nitel veri yöntemiyle toplanmıştır. Ancak, nicel araştırma yöntemi kullanılarak yapılacak sayıların artması, ulaşılan sonuçlarının nicel verilerle ortaya konulmasına ve geniş kitlelere ulaşmasına katkı sağlayabilir.
- BİLSEM müzik alanı öğrencilerinin gelişimlerini gözlemek için belirli aralıklarla öğrencilerin değerlendirilmesine yönelik hazırlanan yeni çalışmalara yer verilebilir.
- Ülkemizde müzik alanına yönelik oldukça kapsamlı eğitim verilen bu kurumlarla ilgili çalışmalar oldukça azdır. Bu alanda doktora tezi ise şu ana dek yalnızca bir tanedir. 81 ilimizde faaliyet veren bu kurumlara yönelik hazırlanan lisansüstü tez sayılarının artması literatüre daha katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Abramo, J.M. and Natale-Abramo, M. (2020). Reexamining “gifted and talented” in music education. *Music Educators Journal*, 106 (3), 38-46.
- Adızel, B.F. (2017). *Bilim ve Sanat Merkezi'nde verilen müzik eğitiminde öğrenci-öğretmen-ebeveyn etkileşimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Akarsu, F. (2004). Enderun: Üstün yetenekliler için saray okulu. *Seçilmiş Makaleler Kitabı*, 96.
- Akarsu. Ö. ve Mutlu, B. (2017). Üstün yetenekli çocukları anlamak: Çocukların sosyal ve duygusal sorunları. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7 (2), 112-116.
- Akbal, G.B. (2019). *Bilim ve sanat merkezlerinde uygulanan keman eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (20), 23-28.
- Akkutay, Ü. (1984). *Enderun mektebi*. (No. 4). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akça, O., Şen, Ç. ve Kurtaslan, Z. (2019). Bilim ve sanat merkezleri müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, (10), 123-145.
- Akhan, O. ve Altaş, S. (2021). BİLSEM tarih öğretmenlerinin bilsem çalışma koşulları hakkındaki görüşleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 133-147.
- Aksan, M. ve Gün, E. (2022). Okulöncesi dönem müzik eğitimi ve Dalcroze yaklaşımı 1. *Güzel Sanatlarda Güncel Araştırmalar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Andrade, S.R., Schmitt, M.D., Storck, B.C., Piccoli, T. and Ruoff, A.B. (2018). Documentary analysis in nursing theses: data collection techniques and research methods. *Cogitare Enform*, 23 (1).
- Angın, N. (2022). *Akıl ve zekâ oyunları uygulamalarının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin matematik dersine karşı tutum, güdü ve öğrenme stratejilerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Altan, M.Z. (2011). Çoklu zekâ kuramı ve değerler eğitimi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1 (4), 53-57.

- Aydeniz, S. ve Haydaroglu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6 (1), 200-216.
- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri; Etnoloji. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2 (2), 60-71.
- Aydoğan, H. (2019). *Bilim ve sanat merkezine devam eden üstün yetenekli öğrencilerin anne ve babalarının karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Bitlis ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 368-388.
- Bilgili, B. (2017). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Elâzığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilgili, B. (2020). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Bulut, M. H. (2013). Aşık Veysel'in müziksel yeteneği. *Electronic Turkish Studies*, 8 (9), 17-25.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Ceylan, B. (2020). *Köy enstitülerinde uygulanan eğitim programlarının çoklu zekâ kuramı açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ceylan, L.C. (2014). *Bilim ve sanat merkezlerinde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques*. Newyork: Sage.
- Çağlayan, E. (2014). Köy Enstitüleri'nin açılması ve Dicle köy enstitüsü. *Electronic Turkish Studies*, 9 (1), 119-123
- Çamdeviren, Ş. (2014). *Bilim ve sanat merkezine (BİLSEM) devam eden üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler (Sakarya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelikleş, H. (2021). *Kodály temelli müzik öğretim programının çocuk korosu eğitiminde müziksel işitme ve okuma becerilerine etkisi*. Doktora Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelikten, Y. (2017). Üstün yetenekli çocuklar ve BİLSEM. *Turkish Journal of Educational Studies*, 4 (3), 87-104.
- Çepni, S. ve Ormanlı, Ü. (2018). Doktora öğrencilerinin nitel araştırma yapmaya yönelik kaygıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26 (3), 875-886.
- Çevik, D.B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden, Orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 95-100.

- Çevik-Kılıç, D.B. (2014), Bir müzik öğretmeni nasıl olmalıdır? *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 43-48.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D.B. (2021a). Uzaktan eğitim sürecinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) sanat (müzik) alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzik dersinde yaşadıkları sıkıntılar. *Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve Değerlendirmeler*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D.B. (2022a). Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerinin yaşadıkları sorunların incelenmesi. *Eğitimde Güncel Araştırmalar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D.B. (2022b). BİLSEM’lerde öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerin “müzik öğretmeni” kavramına ilişkin metaforları. *Eğitimde Güncel Araştırmalar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D. B. (2023a). Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin derslerde kullanılan eğitim programlarına yönelik görüşleri. *Eğitim Bilimlerinde Uluslararası Araştırma ve Derlemeler*. Ankara: Serüven.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D.B. (2023b). Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) müzik alanında öğrenim gören öğrenci velilerinin çocuklarının müzikal gelişimlerine yönelik beklentileri. *Eğitimde Güncel Araştırmalar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D.B. (2023c). BİLSEM müzik biriminde öğrenim görmekte olan öğrenci velilerinin müzik birimine yönelik beklentilerinin değerlendirilmesi: Osmaniye ili örneği. *Eğitimde Güncel Araştırmalar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Çiloğlu, S. ve Çevik-Kılıç, D.B. (2023d). BİLSEM müzik alanı öğrenci tanılama sürecine yönelik müzik öğretmenlerinin görüşleri. *Eğitimde Bilimleri Alanında Akademik Çalışmalar*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Çitil, M. (2018). Türkiye’de üstün yeteneklilerin eğitimi politikalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47 (1), 143-172.
- Çitil, M. ve Ataman, A. (2018). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin davranışsal özelliklerinin eğitim ortamlarına yansması ve ortaya çıkabilecek sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38 (1), 185-231.
- Dağlar, A. (2018). *Bilim ve sanat merkezi öğretmenlerinin psikolojik güçlendirme algı görüşleri (Denizli ili Pamukkale ilçe örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dağlıoğlu, H.E. ve Alemdar, M. (2010). Üstün yetenekli bir çocuğun ebeveyni olmak. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (3), 849-860.
- Dalgıç, N.Ş. (2017). *Üstün yetenekli veya zekâlı çocuğa sahip anne-babaların karşılaştıkları sorunların ve beklentilerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazimagosa: Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Dalkıran, E. (2017). Müzik eğitimi ve resim eğitimi öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının bazı değişkenlere göre karşılaştırılması-comparison of multiple intelligence fields of music education and art education Department students according to the some variables. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (22), 225-234.
- Dawson, C. (2019). *Introduction to research methods 5th edition: A practical guide for anyone undertaking a research project*. Robinson.
- Demir, A. (2019). *Bilim ve sanat merkezinde müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir A. ve Laçın, G. (2023). Müzik alanında özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM eğitim süreci. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 5 (2), 173-189.
- Dinamit, D. (2020). *Üstün yetenekli öğrencilerin matematiksel ispat yapma süreçlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ebeperi, D.Ö. (2019). Salihli bilim ve sanat merkezi müzik alanı mezunlarının aldıkları eğitimin meslek durumlarına etkisi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (15), 78-90.
- Eker, T. Ç. ve Şentürk, N. (2017). Bilim ve sanat merkezlerinde verilen piyano eğitiminin incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (64), 138-149.
- Erşan, Ş. ve Tan, S. (2018). *Okul öncesi dönemdeki çocukların yaratıcılıkları ile üstün yetenekleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Özet. *Türk İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (18), 316-327.
- Eren, B. (2012). Müzik eğitiminde kaynaştırma uygulamaları ve Orff-Schulwerk. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 14-25.
- Eren, H. (2022). *Denizli ili Kale ilçesinde görev yapan okul müdürlerinin Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) işleyişine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Evin, A.Z. (2007). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanılmasında karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Forster, N. (1995). The analysis of company documentation. In C. Cassell and G. Symon (Eds.), *Qualitative methods in organizational research: A practical guide*. (pp.147-166), London: Sage.
- Fraenkel, J.R. and Devers, K.J. (2006). *Study design in Qualitative search in education*. New York: *Education for Health*, 13 (2), 263-271.
- Göğüş, G. (2009). Müzik yeteneğinin geliştirilmesinde küçük yaşlarda eğitime başlamanın önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 89-102.

- Göksel, Ç. (2022). *BİLSEM’lerde müzik teknolojilerinin altyapı durumu ve müzik öğretmenlerinin beklentileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Güdek, B. (2020). Beethoven 250 yaşında klasik müzik kültürünün temel direği; Beethoven kültürü. *Atlas Journal*, 6 (36), 1030-1035.
- Hakkoymaz, S. ve Uygun, N. (2017). Dede Korkut hikâyelerindeki üstün yetenekli çocuklar. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 22-34.
- Hannell, G. (2006). *Identifying children with special need scheck lists and action plans for teachers*. London: Corwin.
- Horzum, T., Çelik, F., Gök, E., Kumlu, G.D.Y., Şahin, D., Yanış, H., Tüzün, N.Ü. ve Hacıoğlu, Y. (2016). Sosyal bilimler alanlarında hazırlanan tezler için raporlaştırma önerileri: Bir tez nasıl yazılmalıdır? *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (3), 489-521.
- Ivarsson, L. (2023). Principals’ perceptions of gifted students and their education. *Social Sciences and Humanities Open*, 7 (1), 100400.
- Ismail, M.J. and Anuar, A.F. (2020). The significance of music to gifted students. *Quantum Journal of Social Sciences and Humanities*, 1 (4), 33-43.
- Ismail, M.J., Anuar, A.F. and Loo, F.C. (2022). From physical to virtual: A new learning norm in music education for gifted students. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 23 (2), 44-62.
- İlhan, M. (2016). Araştırmacıların nicel veri analizinde karşılaştıkları güçlüklerin ikili karşılaştırmalar yoluyla incelenmesi. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 7 (1), 73-84.
- İnci, G. (2021). Galton’dan günümüze zekâ ve zekâ kuramları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11 (3), 1053-1068.
- Kalay, M.S. ve Sonsel, Ö.B. (2019). BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik eğitimlerine ilişkin öğretmen görüşleri. *The Journal of Academic Social Science*, 7 (91), 18-28.
- Karabey, B. ve Yürümezoğlu, K. (2015). Yaratıcılık ve üstün yetenekliliğin bazı zekâ kuramları açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 86-107.
- Karaçam, Z. (2013). Sistemik derleme metodolojisi: Sistemik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (1), 26-33.
- Karagün, Ç. (2022). *BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakuş, F. (2010). Üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 127-144.
- Kasap, B. (2005). Suzuki piyano okulu metodu. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 71-86.

- Kasap, B. (2006). *Geleceğin müzik öğretim elemanlarının yetiştirilmesi üzerine bir model program*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Kaya, A. E. (2019). *Bilim ve sanat merkezlerindeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kılıç, F. ve Memişoğlu, S.P. (2018). BİLSEM'lerdeki (BİLSEM) öğretmenlerin yöneticilerinin liderlik yeterlilikleri, kurum etkililiği ve kurum kültürüne yönelik algılarının, çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4 (1), 110-137.
- Kılıç, H. (2021). *Bilim ve sanat merkezleri yöneticilerinin müzik yetenek alanındaki öğrencilerin eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kotzian, E.Y. (2018). *Orff-Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisinin Temelleri*. Pan Yayıncılık, Ankara.
- Levent, F. ve Çelik, F. K. (2019). Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin özel yetenekli öğrencilerin sanat eğitimine ilişkin görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13 (19), 750-785.
- Maba, A. ve Sakar, M. H. (2015). Türkiye'de müziksel alanda üstün yetenekli bireylerin eğitimlerine genel bir bakış. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (2), 110-121.
- Malkoç, T. (2004). *Üstün yetenekli çocuklar ve müzik eğitimi*. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi: 2, 168.
- Marland, S. P. (1972). *Education of the gifted and talented: Report to the congress of the United States by the U.S. commissioner of education*. Washington: U.S. Government.
- Mertol, H. ve Çetin, Ş. (2017). BİLSEM'lerde müzik yeteneği ile tanımlanmış öğrencilerin Kaufman ölçeğine göre yaratıcılık alanlarının belirlenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13 (4), 811-825.
- McMillan, J.H. (2000). *Educational research: Fundamentals for the consumer*. (3). New York: USA.
- MEB. (2022). *BİLSEM öğretmen seçme ve atama kılavuzu*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Müdürlüğü.
- MEB. (2014). *Özel yetenekli çocuklar aile kılavuzu*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Müdürlüğü.
- MEB. (2020). *Özel yetenekli çocuğum var*. Ankara: Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü Ders Aletleri Yapım Merkezi.
- MEB. (2021). *BİLSEM yönergesi*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Müdürlüğü.
- MEB. (2021). *Özel yetenek ve BİLSEMLer*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Müdürlüğü.

- Oruç, Ş. ve Çağır, S. (2022). Bilim ve sanat merkezleri üzerine yapılan akademik çalışmaların değerlendirilmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7 (2), 398-412.
- Öz, N.B. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 101-106.
- Özal, K. (2007). *Dalcroze metodu*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Özay, Ö.Ü.S. (2022). *Dalcroze Eurhythmics yaklaşımı. Müzik eğitiminde öğretim yaklaşım ve yöntemleri*. Konya: 7. Eğitim.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 57-63.
- Özen, Y., & Gül, A. (2007). Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren-örneklem sorunu. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15, 394-422.
- Özer, B. (2020). Türkiye’de Bİlsem müzik alanına yönelik yapılan çalışmalar: Sistematik bir derleme. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16 (29), 2045-2076.
- Özalp, U. (2021). *BİLSEM öğrencilerinin müzikal yaratıcılıklarının ve akış deneyimlerinin uzaktan eğitim uygulaması üzerinden değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özbey, E. (2010). *Okul öncesi 6 yaş grubu çocuklarının öğrenme performanslarının artırılmasında müzik eğitiminin bilişsel süreçlerde etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Özkale, B. (2010). *Ritim çalışmalarının altı yaş çocuklarının bilişsel becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özenç, E.G. ve Özenç, M. (2013). Türkiye’de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin çok boyutlu olarak incelenmesi, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171 (171), 13-28.
- Özden, B. ve Özdemir, S. (2023). Özengen müzik eğitimi kurumlarında ve BİLSEM’de çalgı derslerini yürüten eğitimcilerin karşılaştığı problemler (Sivas ili örneği). *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 14 (52).558-572.
- Öztürk, E. (2019). Üstün yetenekli öğrencilerin müzikal ilgi ve beğeni tutumlarının incelenmesi: Yasemin Karakaya BİLSEM örneği. *Müzik Eğitime Giriş 1, Müziğin İzinde*. Bursa: Ekin.
- Özsoy, Y., Özyürek, M. ve Eripek, S. (2001). *Özel Eğitime Giriş*. (11. Baskı), Ankara: Karatepe.
- Parasız, G. ve Arslan, E. (2021). BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları sorunlar ve derse yönelik tutumlarının incelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 27 (46), 101-120.
- Peak, L. (1998). The Suzuki method of music instruction. *Teaching and Learning in Japan*, 345-368.

- Pektaş, S. ve Pirim, B. (2023). Orff-Schulwerk yaklaşımı uygulamalarının üstün yetenekli öğrencilerin duygusal ve psikolojik iyi oluş düzeylerine etkisi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 18 (3), 1029-1047.
- Reid, E. ve Boettger, H. (2015). Gifted education in various countries of Europe. *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, 4 (2), 158-171.
- Sağlam, Y. ve Kanadlı, S. (2019). *Nitel veri analizinde kodlama*. Ankara: Pegem.Sak, U. (2020). *Yaratıcılık gelişimi ve eğitimi*. Ankara: Vizetek.
- Sak, R., Sak, İ.T.Ş., Şendil, Ç.Ö. ve Eşref, N.A.S. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4 (1), 227-256.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2019). Velilerin gözüyle BİLSEM. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7 (1), 114-133.
- Say, G. (2013). *Beşikten başlayan müzik eğitimi*. (1. Baskı), İstanbul: Cinius.
- Satır, A. (2018). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sıdar, R. (2011). *Bilim sanat merkezlerinde okuyan öğrencilerin yaratıcılıklarının problem çözme becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Simonton, D.K. (2009). *Genius 101*. USA: Springer.
- Sürmeli, F. (2023). *GSL müzik bölümü ile BİLSEM müzik alanı arasındaki farklar üzerine bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Talas, S., Talas, Y. ve Sönmez, A. (2013). Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden üstün yetenekli öğrencilerin okullarında yaşadıkları problemler. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2013 (1), 42-50.
- Tannenbaum, A.J. (2003). Nature and nurture of giftedness. *Handbook of gifted education*, 3, 45-59.
- TBMM. (2012). *Üstün yetenekli çocukların keşfi, eğitimleriyle ilgili sorunların tespiti ve ülkemizin gelişimine katkı sağlayacak etkin istihdamlarının sağlanması amacıyla kurulan meclis araştırması komisyonu raporu*. 105, s. 437.
- Tekgöl, E. ve Şentürk, N. (2020). Bilim ve sanat merkezlerinde yürütülen müzik eğitiminin içerik ve uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri Kahramanmaraş bilssem örneği. *Müziğin Matematiği ve Müzik Eğitimi*, 3 (23), 33-22.
- Tunçdemir, İ. (2011). Çoksesli müzikte üstün bir yetenek: Fazıl Say. *Journal of Human Sciences*, 8 (1), 1-21.
- Türközü, E.M. ve Koca, Ş. (2022). BİLSEM müzik yetenek alanı öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi. *Eğitim Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar*, Ankara: Serüven.

- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Urhan, G. (2022). *BİLSEM müzik sınavında öğrencilerin ve velilerin sınava ilişkin farkındalıklarını arttırmaya yönelik bir çalışma (Aksaray ili örneği)*. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (63), 422-443.
- Weyringer, S. (2013). Gifted education in Austria. *Journal for the Education of the Gifted*, 36 (3), 365-383.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23 (112), 7-17.
- Yıldız, F. (2015). Lavignac'ın müzik eğitimi ve keman eğitimine ilişkin görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1-10.
- Yu-Feng, Z. (2012). The comparison of Sino-American genius education. *Online Submission*, Chongqing, China, 741-748.
- Yuvacı, E. (2023). Bilim ve sanat merkezlerinin özel yetenek müzik alanı öğrencilerinin ileriki dönem meslek seçimleri. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 9 (1), 140-147.
- Yürük, F.C. (2018). Sanatçı adayı üstün yetenekli çocukları olan ailelerin karşılaştığı sorunlar üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4 (8), 90-104.
- Zafer, Ç.Ö. (2016). W. A. Mozart'ın sol major ve re major flüt konçertolarına genel bir bakış. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 367-376.
- http-1:**
https://kdzereglibilsem.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/67/08/765945/dosyalar/2019_1_1/18153934_Bilsem_Nedir.pdf. (Erişim Tarihi: 07.10.2022).
- http-2:**
<https://tuzyev.org/> (Erişim Tarihi 5.11.2023)
- http-3:**
https://tubitakfenlisesi.meb.k12.tr/41/02/767224/okulumuz_hakkinda.html. (Erişim Tarihi: 28.10.2022).
- http-4:**
<https://www.meb.gov.tr/bilim-ve-sanat-merkezleri>. (Erişim Tarihi: 20.02.2022).
- http-5:**
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm> (Erişim Tarihi: 20.10.2023).
- http-6:**
<https://www.tuzyev.org/> (Erişim Tarihi: 5.11.2023).
- http-7:**
<https://www.ismetinonu.org.tr> (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

EKLER

EK-1. Tez İnceleme Formu

<i>Örnek Tez İnceleme Formu</i>	
1. Yapıldığı Yıllar	
2. Yöntem, Model ve Örneklem Grupları	
3. Veri Toplama Araçları ve Veri Analiz Teknikleri	
4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler Bölümleri	
5. Hazırlandığı Üniversiteler	
6. Hazırlandığı Enstitüler	
7. Hazırlandığı Anabilim Dalları	
8. Tez Danışmanlarının Unvanları	

EK-2. İncelenen Yüksek Lisans Tezleri

Tez İsmi	Yılı	Yazar Adı
BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanılmasında karşılaştıkları sorunların incelenmesi	2007	A. Zekai Evin
BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5., 6., 7. ve 8. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları	2014	Levent CihanCeylan
BİLSEM’e devam eden üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler: Sakarya ili örneği	2014	Şenel Çamdeviren
BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları	2017	Başak Bilgili
Müzik eğitiminde öğretmen-öğrenci-ebeveyn iletişiminin Antalya BİLSEM örneği	2017	Begüm Fulya Adızel
BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri	2018	Arzu Satır
BİLSEM’ne devam eden üstün yetenekli öğrencilerin anne ve babalarının karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Bitlis İli Örneği)	2019	Hamit Aydoğan
BİLSEM’de müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi	2019	Ahmet Demir
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi	2019	Elçin Arslan Kaya
BİLSEM’lerde uygulanan keman eğitimi	2019	Gülezer Beste Akbal
BİLSEM’de görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların çalgı eğitimine yönelik görüşleri	2022	Çiğdem Karagün
BİLSEM’lerde müzik teknolojileri altyapı durumu ve müzik öğretmenlerinin beklentileri	2022	Göksel Çetin
GSL müzik bölümü ile BİLSEM müzik alanı arasındaki farklar üzerine bir çalışma	2023	Fatma Sürmeli

EK-3. İncelenen Doktora Tezi

Tez İsmi	Yılı	Yazar Adı
BİLSEM öğrencilerinin müzikal yaratıcılıklarının ve akış deneyimlerinin uzaktan eğitim uygulaması üzerinden değerlendirilmesi	2021	Uğur Özalp

EK-4. İncelenen Uluslararası Kitap Bölümleri

Kitap Bölümleri Başlığı	Yılı	Yazar Adı	Kitap Adı /Yayınevi
Üstün yetenekli öğrencilerin müzikal ilgi ve beğeni tutumlarının incelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)	2019	Ergün Öztürk	Müzik Eğitimine Giriş 1/Ekin Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik dersine yönelik görüş ve tutumları	2020	Başak Bilgili	BİLSEM öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik dersine yönelik görüş ve tutumları /Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM’lerde yürütülen müzik eğitiminin içerik ve uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (Kahramanmaraş BİLSEM örneği)	2020	Dr. Ezgi Tekgül, Prof. Nezihe Şentürk	Müziğin Matematiği ve Müzik Eğitimi/İKSAD/Uluslararası
Uzaktan eğitim sürecinde BİLSEM sanat (müzik) alanında öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzik dersinde yaşadıkları sıkıntılar	2021	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitim Bilimlerinde Araştırma ve Değerlendirmeler-1/Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM’lerde öğrenim gören müzik birimi öğrencilerinin yaşadıkları sorunların incelenmesi	2022	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitimde Güncel Araştırmalar/Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM’lerde öğrenim görmekte olan müzik birimi öğrencilerinin “müzik öğretmeni” kavramına ilişkin metaforları	2022	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitimde Güncel Araştırmalar/Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM müzik yetenek alanı öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi	2022	Meltem Ezgi Türközü, Şehriban Koca	Eğitim Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar/Serüven Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM’lerde görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin derslerde kullanılan eğitim programlarına yönelik görüşleri	2023	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitim Bilimlerinde Uluslararası Araştırma ve Derlemeler/Serüven Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM müzik biriminde öğrenim görmekte olan öğrenci velilerinin müzik birimine yönelik beklentilerinin değerlendirilmesi: Osmaniye ili örneği	2023	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitim Bilimlerinde Güncel Araştırmalar/ Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM müzik alanı öğrenci tanılama sürecine yönelik müzik öğretmenlerinin görüşleri	2023	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitim Bilimleri Alanında Akademik Çalışmalar/ Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası
BİLSEM’lerde müzik alanında öğrenim gören öğrenci velilerinin çocuklarının müzikal gelişimlerine yönelik beklentileri	2023	Sibel Çiloğlu, Prof. Dr. Deniz Beste Çevik Kılıç	Eğitimde Güncel Araştırmalar/Gece Kitaplığı Yayınevi/Uluslararası

EK-5. İncelenen Makaleler

Makale Başlığı	Yılı	Yazar Adı	Dergi İsimleri
BİLSEM’lerde verilen piyano eğitiminin incelenmesi	2017	Tuğba Çağlak Eker, Nezire Şentürk	Akademik Bakış Dergisi
BİLSEM’lerde müzik yeteneği ile tanımlanmış öğrencilerin Kaufman ölçeğine göre yaratıcılık alanlarının belirlenmesi	2017	Hüseyin Mertol, Şirin Çetin	Eğitimde Kuram ve Uygulama
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri	2019	Ömer Bilgehan Sonsel, Sevilay Kalay Meydan	Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi
Salihli BİLSEM müzik alanı mezunlarının aldıkları eğitimin meslek durumlarına etkisi	2019	Fatma Derya Özden Ebeperi	Avrasya Müzik ve Dans Dergisi
BİLSEM müzik alanı öğrencilerinin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi metafor analizi	2019	Mustafa Oral Akça, Çağrı Şen, Zafer Kurtaslan	Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi
Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan çalışmalar: Sistematik bir derleme	2020	Burcu Özer	Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi
BİLSEM’lerdeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları problemler ile müzik dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi	2021	Gökalp Parasız, Elçin Aslan Kaya	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi
BİLSEM müzik sınavında öğrencilerin ve velilerin sınava ilişkin farkındalıklarını arttırmaya yönelik bir çalışma (Aksaray ili örneği)	2022	Gülbahar Urhan	MAKÜ Eğitim Fakültesi Dergisi
Özengen müzik eğitimi kurumlarında ve BİLSEM’de çalgı derslerini yürüten eğitimcilerin karşılaştığı problemler (Sivaslı örneği)	2023	Berrin Özden, Selin Özdemir	Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi
Müzik alanında özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM eğitim süreci	2023	Ahmet Demir, Gülay Laçın	Balkan Müzik ve Sanat Dergisi
BİLSEM’lerin özel yetenek müzik alanı öğrencilerinin ileri dönem meslek seçimleri	2023	Emre Yuvacı	İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi

